

PLA LOCAL D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA 2014-2017

DILIGÈNCIA. Informat aquest
dictamen per la Comissió Informativa
de/d' *Serveis a les Persones*
en sessió del dia

14 NOV. 2014

El/La Secretari/ària de la Comissió

AJUNTAMENT DE MANRESA
APROVAT PEL PLE DE LA
CORPORACIÓ AMB LA
MAJORIA LEGAL ESTABLERTA

el 20 NOV. 2014

Ho certifico. El secretari general,

1. Presentació del Pla	pàg. 2
2. Justificació del Pla	pàg. 3
3. Dades sociodemogràfiques i breu descripció de la població infantil per àmbits	pàg. 5
3.1. Dades demogràfiques de la població	pàg. 5
3.2. Diagnosi dels àmbits del Pla	pàg. 8
4. El Pla 2014-2017	pàg. 41
4.1. Principis rectors del Pla	pàg. 41
4.2. Orientacions del Pla i criteris d'execució	pàg. 42
4.3. Línies estratègiques del Pla	pàg. 44
5. Seguiment i avaluació del Pla	pàg. 59
5.1. Seguiment del Pla	pàg. 59
5.2. Òrgans de seguiment	pàg. 59
5.3. L'avaluació del Pla	pàg. 61

1. PRESENTACIÓ

Els infants són el tresor més valuós que tenim com a societat ja que del seu desenvolupament saludable i harmònic en depèn el benestar no sols actual, sinó de futur. D'aquí el fort interès dels governs i administracions en desenvolupar estratègies que afavoreixin el benestar dels infants i que ho facin des d'una perspectiva àmplia, des de la promoció i la prevenció a l'actuació decidida de protecció davant situacions de vulnerabilitat. Aquest treball implica treballar colze a colze amb la societat civil, amb les entitats i col·lectius, i coordinar i sumar esforços en aquesta línia.

La nostra ciutat fa temps que ve treballant a favor de la infància i compte amb un seguit de serveis i recursos que cal posar en valor. No obstant, sense desmerèixer el treball que ja es be fent, una de les fites i prioritats que ens varem proposar en l'actual Programa de Govern, és l'elaboració d'un Pla d'Infància. L'objectiu és ordenar i millorar els actuals serveis, així com identificar les millores a fer, proposar-se nous reptes i consensuar actuacions amb la participació de la ciutadania. Es tracta de superar la fragmentació d'actuacions i potenciar, al màxim, la coordinació entre serveis i agents implicats, amb una mirada holística i integral de la infància que englobi, en una sola mirada, tots els aspectes que incideixen sobre el seu benestar i, en concret, possibilitar un treball coordinat dins de la pròpia administració i amb les entitats.

El Pla d'Infància que us presentem és fruit d'una àmplia reflexió sobre la situació actual, el que tenim, el que podem millorar i el que podem incorporar. És important assenyalar els seus principis rectors, que marquen una manera de fer, una metodologia que n'impregna les propostes, però que també ha de regir la seva execució: la transversalitat, el treball en xarxa, l'adaptabilitat. No sols hem de mirar la infància de forma global i integradora, sinó que necessitem actuar de la mateixa manera, prioritzant i coordinant l'acció de forma conjunta. Ens proposem fer-ho a través de quatre eixos estratègics i diversos objectius i actuacions, on tots i totes som convidats a participar-hi.

Val a dir, també, que l'Ajuntament recentment va aprovar, amb el consens de tots els grups municipals, la proposta de demanar formalment formar part de la xarxa de Ciutats Amigues amb la Infància, promoguda per l'UNICEF. El Pla ha de ser un instrument que articuli la nostra voluntat de treballar a favor dels nostres infants i del compromís local de l'aplicació de la Convenció sobre els drets de l'infant. Però també un instrument que ens ha de possibilitar poder compartir experiències i bones pràctiques amb altres municipis.

L'execució del Pla, previst pel període 2014-2017 és tot un repte, però alhora una eina que ens permet avançar cap a un model de ciutat a on els infants puguin créixer amb la seguretat i oportunitats necessàries per poder ser adults responsables, participatius, i amb projectes de vida que els realitzin com a persona. En una paraula, treballar per la seva felicitat d'ara i demà. Ben segur que val la pena.

Manresa, 30 d'octubre de 2014

Maria Mercè Rosich i Vilaró

Maria Mercè Rosich i Vilaró
Regidora de serveis socials, acollida, cooperació i sanitat.
Ajuntament de Manresa

2. JUSTIFICACIÓ DEL PLA

Amb l'aprovació de la **Llei 14/2010, de 27 de maig, dels Drets i les Oportunitats en la Infància i l'Adolescència** s'estableix un nou marc normatiu pel que fa a la infància i l'adolescència a Catalunya. L'entrada en vigor d'aquesta nova llei, a banda de promoure i regular les mesures per pal·liar les situacions de risc, incorpora i dicta actuacions pel que fa a la prevenció, l'atenció, la promoció i la participació de la infància i l'adolescència. Aquest nou context proporciona nous reptes i oportunitats per millorar la qualitat de vida dels infants i adolescents del municipi de Manresa, i per tant, del conjunt de la seva ciutadania.

L'objectiu del PLIA és, per tant, ordenar i definir les actuacions municipals en matèria d'infància i adolescència, i alhora, implicar els agents socials del territori, els infants i els adolescents en una estratègia conjunta d'actuació.

A més, aquest pla d'intervenció ha d'abordar els àmbits en el que infants, adolescents i les seves famílies es desenvolupen. Això és, la cultura, l'educació, les relacions socials, la salut, l'urbanisme, el lleure o l'esport, entre d'altres. Aquesta premissa implica, per tant, la participació i implicació activa de totes les regidories, departaments i persones.

La *Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència* constitueix el marc de referència de l'actuació municipal, atès que amplia una regulació bàsicament centrada en la prevenció del desemparament i la protecció a una llei global per a tota la infància i l'adolescència que incorpora també la promoció i l'atenció en tots els seus àmbits de la vida quotidiana. Aquesta Llei defineix cinc conceptes fonamentals sobre els que s'estructuren els drets i les oportunitats dels menors. Aquests conceptes, tal com s'estableix en el preàmbul, són:

La promoció: és el conjunt d'actuacions socials que es desenvolupen “encara que res vagi evidentment malament”, perquè obeeixen a objectius de millora social i responen a anhels o aspiracions col·lectius, particularment als d'un benestar personal i social més gran.

La prevenció: és el conjunt d'actuacions socials destinades a preservar l'infant o l'adolescent de les situacions que són perjudicials per al seu desenvolupament integral o per al seu benestar.

L'atenció: és el conjunt d'actuacions socials per a “quan les coses comencen a anar malament” o per a quan només van “una mica malament” i existeix la probabilitat, i no la certesa, que el desenvolupament integral de l'infant o l'adolescent en pot resultar afectat negativament. La conseqüència jurídica d'aquests casos és la declaració de risc.

La protecció: és el conjunt d'actuacions socials reservades per a “quan les coses van malament”, quan el desenvolupament integral de l'infant o l'adolescent sembla clar que resulta seriosament afectat, en vista dels coneixements científics actuals. Una de les seves conseqüències jurídiques és la declaració de desemparament.

La participació de l'infant i l'adolescent en tot el que l'afecta és el que configurarà l'estatus de ciutadà o ciutadana. És inimaginable el disseny de polítiques públiques en qualsevol àmbit elaborat d'esquena a la ciutadania afectada. La llei ofereix la promoció d'òrgans de participació per tal que els infants i els adolescents puguin participar activament en la vida pública. El concepte de prevenció resulta transversal a aquests tres tipus d'actuacions socials: si bé, en primera instància, té molt a veure amb l'atenció i la promoció, en darrera instància persegueix evitar haver de recórrer a la declaració de situacions de desemparament, però també a la promoció del benestar de tot aquest conjunt de població.

Les competències sobre la participació, promoció, prevenció i atenció recauen en els ens locals, mentre que les mesures de protecció són competència de la Generalitat de Catalunya. Atès que els quatre primers conceptes doten d'una mirada integral sobre la persona infant o adolescent, pren sentit la implicació de tots els sectors per garantir el benestar i la seguretat dels menors.

El PLIA, tant en la diagnosi com en el pla d'acció **té en compte aquests nivells d'intervenció d'una manera transversal als diferents àmbits de la vida dels infants i els adolescents**. Per tant, els àmbits d'anàlisi corresponen a àmbits "naturals" de la vida dels infants i adolescents i no pas a una perspectiva sectorial basada en l'organització municipal. Així, diversos agents i departaments municipals incideixen en els diferents àmbits de la vida dels infants i adolescents.

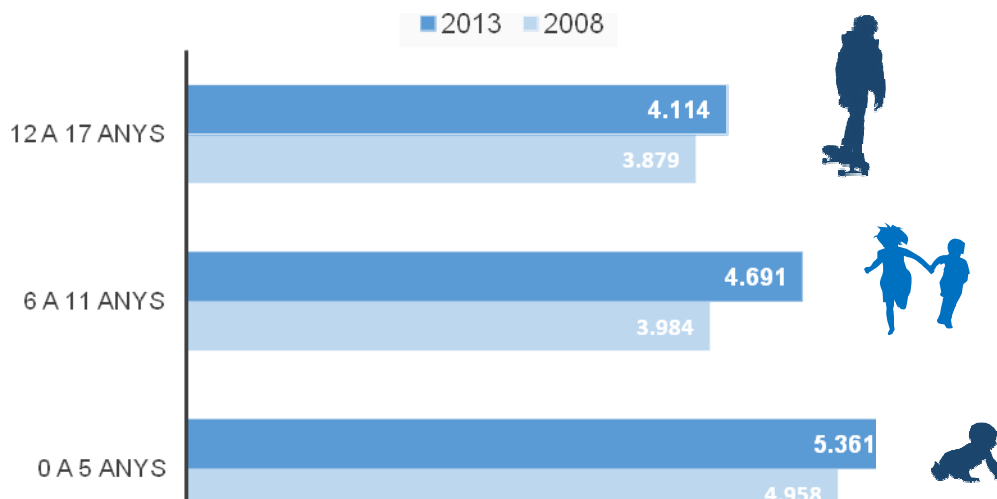
3. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES I BREU DESCRIPCIÓ DE LA POBLACIÓ INFANTIL PER ÀMBITS

3.1. Dades sociodemogràfiques de la població

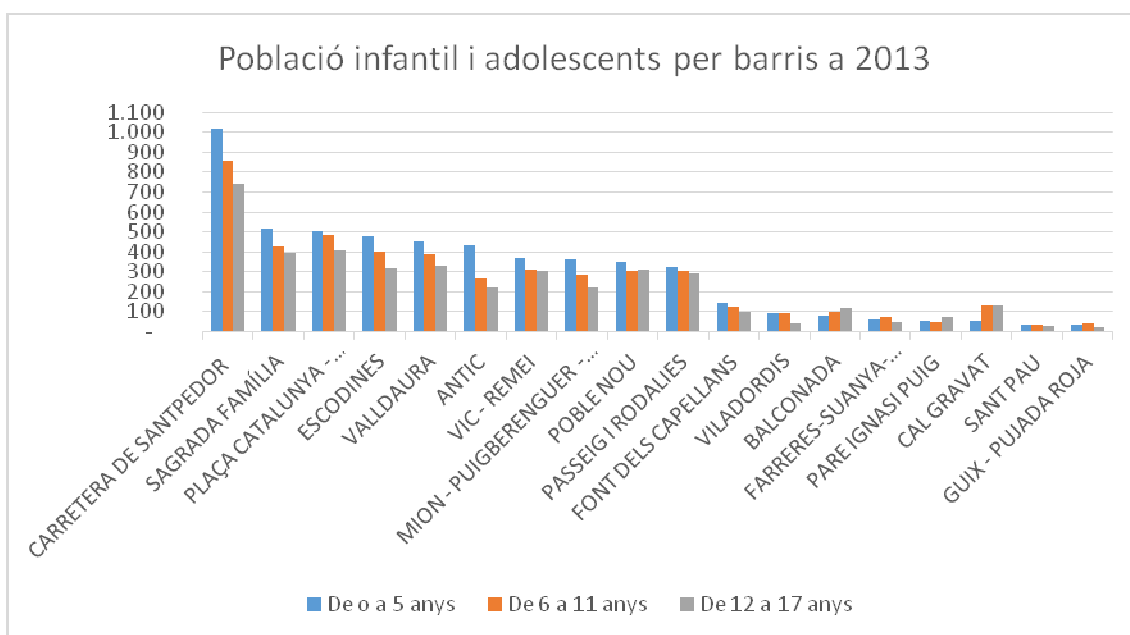
Manresa , segons el padró d'habitants, actualment té 14.100 infants i joves menors de 18 anys, sobre una població total de 76.170 habitants, el que representa un 18,51 % de la població manresana (dades a 1 de gener de 2013).

Franja d'edat	Homes	Dones	Total
De 0 a 2 anys	1.266	1.138	2.404
De 3 a 5 anys	1.415	1.341	2.756
De 6 a 11 anys	2.532	2.332	4.864
De 12 a 15 anys	1.371	1.326	2.697
De 16 a 17 anys	734	645	1.379
Població de 0 a 17 anys	7.318	6.782	14.100
Total població de Manresa	37.289	38.881	76.170

Entre 2008 i 2013 ha augmentat considerablement la població entre 0 i 17 anys per l'augment de la natalitat fins a 2010 i la gran intensitat de moviments residencials, especialment els procedents de l'estranger, on les entrades han estat molt superiors a les sortides. Actualment, el tram d'edat infantil més abundant és el de 0 a 5 anys, però la natalitat està començant a davallar. En els pròxims anys s'espera un augment considerable de població entre 6 i 11 anys i posteriorment serà la població adolescent la que anirà en augment, fent important l'adequació d'espais i programes per adolescents:

La població infantil (franja superior) es concentra a la zona nord (carretera Santpedor). Segueixen els diferents barris de Ponent, Llevant i Centre, dins la trama urbana.

De tota la població menor de 17 anys, els de nacionalitat estrangera representen un 24%, destacant de manera molt predominant els infants i joves de nacionalitat marroquina¹. La població infantil i juvenil d'origen estranger és, no obstant, superior. Amb el temps els infants que han nascut al país o que porten un temps de llarga durada tendeixen a nacionalitzar-se.

Entre 2008 i 2012 es mantenen els canvis residencials de sortida i entrada de població infantil i adolescent. Cauen en canvi, les entrades de població menor de 17 anys procedent de l'estranger, que fins 2008 havien estat molt importants i que han contribuït a fer augmentar la població infantil i adolescent. La natalitat ha caigut els últims dos anys i tots els estudis prospectius apunten que es mantingui aquesta tendència en els propers anys.

Inscripcions de persones entre 0 i 17 anys	2008	2009	2010	2011	2012	Evolució
Alta	1.842	1.489	1.602	1.466	1.388	
Procedència Espanyola	445	357	485	499	495	
Procedència Estrangera	378	165	133	108	55	
Naixement	967	912	946	828	799	
Omissió (no inscrit a Manresa)	50	55	38	31	39	
Baixa	612	622	597	633	615	
Baixa Per No Renovació	74	42	62	51	31	
Defunció	5	4	4	4	3	
Destinació Espanyola	491	522	491	476	481	
Destinació Estrangera	15	24	19	31	33	
Inclusió Indeguda	27	30	21	71	67	
Saldo (Altes-Baixes)	1.230	867	1.005	833	773	

La població infantil es troba, fins als 16 anys, escolaritzada en la seva majoria a centres educatius de la pròpia ciutat. La ciutat compta amb 42 centres educatius:

Centres educatius de Manresa

	Privats*	Públics	Total
Escola Bressol	9	8	17
Primària	2	12	14
Secundària	0	5	5
Primària i Secundària	6	0	6
Total	17	25	42

* En el cas de Primària i Secundària tots són centres concertats.

A data 24 d'octubre de 2013 l'OME (Oficina Municipal d'Escolarització) constaven els següents infants i adolescents:

Infants i adolescents escolaritzats a Manresa. 2013.

	Privats	Públics	Total
Escola Bressol	238*	597	835
Primària	2.944	4.556	7.500
Secundària	1.317	1.811	3.128
Total	4.499	6.964	11.463

* Aquest total d'infants és a febrer de 2013.

3.2. Diagnosi dels àmbits del Pla Local d'Infància i Adolescència.

A continuació fem una síntesi dels diferents àmbits temàtics que s'estructuren a la diagnosi realitzada al 2013.

3.2.1. Principals necessitats detectades en l'àmbit de la salut

L'article 44 de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència defineix el contingut del dret a la salut dels infants i adolescents. Aquest article detalla els aspectes de prevenció, la protecció i la promoció que les diferents administracions han de garantir. Dins el marc de les competències locals, els Ajuntaments tenen una missió especialment important en:

- Promoure l'accés universal de tota la població infantil i adolescent als serveis sanitaris.
- Liderar accions d'educació sanitària i foment hàbits de salut i alimentació.
- Col·laborar en la tasca de prevenció, detecció i tractament de problemes de salut mental i addiccions .

Les necessitats detectades han de contextualitzar-se dins la bona salut general que presenta la infància i l'adolescència de Manresa: els riscos de salut detectats tenen a veure més amb hàbits i comportaments poc saludables que amb problemes manifestos de salut.

Segons el Programa de Detecció Precoç de Problemes de Salut en Escolars per al curs 2010-2011, el 87,9% dels infants de 4rt de primària (9-10 anys) consideren que el seu estat de salut és bo o molt bo. Segons l'enquesta a alumnes de 1r d'ESO feta per aquest PLIA, el 94% dels adolescents d'entre 12 i 13 anys consideren que el seu estat de salut és més aviat bo, i 'només' un 7% de l'alumnat ha faltat a classe més de 10 vegades per motius de salut durant el curs.

Petita infància (0-3 anys)

Necessitat de reforçar la detecció de problemes de salut des de la petita infància: la detecció precoç de problemes de salut entre els més petits depèn de la capacitat d'observació i acció de les famílies i dels professionals en contacte amb la infància

Alguns professionals entrevistats destaquen que la xarxa de detecció i derivació en la petita infància no estaria sent del tot àgil ni eficaç, especialment pel que fa a la detecció de trastorns afectius, de relació i de comunicació, que són els que més estan augmentant i arriben majoritàriament al CDIAP després dels 2 anys, quan podrien ser detectables abans.

Els possibles motius de què la detecció i derivació precoç no estigui funcionant del tot serien:

- Les consultes i revisions pediàtriques als CAPs no sempre aconseguen detectar trastorns determinats, com l'autisme lleu i d'altres de tipus emocional, afectiu o de comunicació. Sovint també passen desapercebudes situacions familiars rellevants, com depressions o trastorns mentals en els pares.
- El Protocol Enxarxa 08240 per la franja d'edat de 0 a 3 anys no s'està aplicant a totes les zones de Manresa.
- Les llars d'infants perden pes en la detecció precoç d'infància en risc, degut a què la crisi econòmica fa que algunes famílies, especialment les més afectades per la precarietat econòmica, no apuntin els seus fills i filles a les escoles bressol. Les Escoles Bressol són un espai de detecció precoç d'infants amb algun tipus de risc familiar, educatiu, econòmic o de salut.

Augment dels trastorns emocionals, afectius o de comportament en la petita infància: el CDIAP (Centre de desenvolupament i Atenció Precoç) apunta a un augment dels trastorns de comunicació i relació entre la petita infància. Aquest tipus de trastorns són els segons més importants després dels trastorns de llenguatge i requereixen una acció molt precoç per restablir els vincles afectius, especialment els familiars. La causa d'aquests trastorns pot ser neurològica però es poden agreujar per problemes mentals i econòmics dels pares.

La incidència de problemes afectius també és posada de relleu pel protocol Enxarxa 08240, que ressalta les següents problemàtiques de salut en la infància de 0 a 3 anys:

- Infants molt actius, traspuant agressivitat.
- Infants amb dificultats emocionals (dificultats d'adaptació, irritabilitat, agressivitat).
- Infants amb alimentació inadequada.
- Infants amb dificultats en el creixement i desenvolupament general segons l'edat cronològica.
- Infants amb altres problemes de salut.
- Infants que no tenen les revisions pediàtriques ni les vacunacions al dia.

Diagnòstic principal del total d'infants atesos al CDIAP Bages 2011-2012

Tipus de transtorn	2011	2012
Desenvolupament del llenguatge	155	155
Afectius i emocionals	126	155
Regulació i comportament	106	103
Desenvolupament motor	85	88
Psicomotor	95	80
Relació o comunicació	72	75
Variant de la normalitat	62	49
Expressió somàtica	19	21
Desenvolupament cognitiu	15	10
Auditiu	2	2
Visual	2	1
Altres transtorns	114	108
Total atesos	853	847

Segona infància (4-11 anys)

Desestructuració d'àpats i hàbits inadequats d'alimentació:

L'estudi elaborat per la FUB (Fundació Universitària del Bages) sobre salut i hàbits dels alumnes de 4rt de primària (9 i 10 anys) mostren els següents resultats sobre hàbits alimentaris: és de destacar un nivell d'obesitat del 23,5% entre els infants entre 9 i 10 anys i un infraconsum de llegums, patates, ous, peix i cereals, que contrasta amb un excessiu consum de dolços, pastisseria, embotit i refrescos.

En relació als hàbits alimentaris, i des d'un punt de vista qualitatiu, es detecta un abús de refrescos, brioxeria, patates fregides, begudes energètiques, suc artificial... Es considera que alguns pares cedeixen molt en l'alimentació dels fills o bé els falta coneixement sobre aquest tema. D'altra banda, des de la pròpia escola es detecten alumnes que van a l'escola sense esmorzar o/i que no porten res per menjar durant l'hora del patí, però les dades mostrarien que aquesta problemàtica afecta més a alumnat de secundària que no de primària. No existeix un protocol d'actuació definit entre totes les escoles o instituts sobre com intervenir davant d'aquestes situacions.

Trastorns emocionals, afectius o de comportament en la segona infància: el Protocol Enxarxa 08240 de 3 a 6 anys i de 6 a 12 anys i institucions com el CSMIJ (salut mental infanto juvenil) i la Fundació AMPANS atenen cada cop més infants amb trastorns mentals, sovint vinculats a factors sociofamiliars agreujants o desencadenants.

Adolescència (12-18 anys)

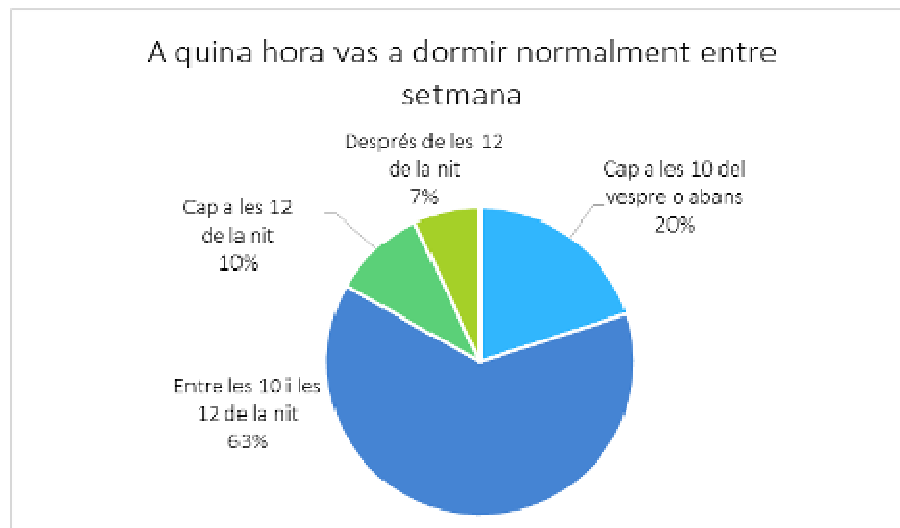
Desestructuració d'àpats i hàbits inadequats d'alimentació i de son: des dels instituts es detecten adolescents que van a l'escola sense esmorzar i no porten res per menjar al pati. Aquest patró va unit en alguns casos a una dieta poc equilibrada.

L'enquesta a alumnat de 1r d'ESO realitzada en la diagnosi del PLIA ha preguntat sobre dos hàbits bàsics que preocupaven especialment els professionals entrevistats per la realització d'aquesta diagnosi. Els hàbits alimentaris, concretament els hàbits d'esmorzar; i els hàbits de son (hora d'anar a dormir). En relació a l'alimentació matinal, tres de cada quatre adolescents enquestats – edats de 12-13 anys majoritàriament- esmorzen alguna cosa al matí (la majoria fan un esmorzar complet, és a dir beuen i mengen alguna cosa, d'altres fan un esmorzar incomplet i porten alguna cosa per menjar durant l'hora del pati). Un de cada quatre infants no té un bon hàbit d'alimentació matinal en el sentit de no menjar res abans d'anar a l'institut (13%) o bé a l'hora del pati (7%), o en cap de les dues ocasions (3%, que seria el grup més preocupant):

L'esmorzar del matí es compon gairebé sempre de llet, cereals, galetes, magdalenes o torrades. En molt poca mesura de fruita, però tampoc és habitual la pastisseria o l'embotit per esmorzar. A l'hora del pati, aproximadament el 80% dels infants esmorzen un entrepà, sòl o amb algun suc o làctic. Un 4% pren fruita i un 16% restant pren brioxeria, galetes patates fregides, lllaminadures, barretes o similars. Cal matissar, però, que no sempre es porta el mateix cada matí. És habitual que els infants vagin variant d'esmorzar en funció del dia.

En relació als hàbits de son, el 83% dels infants de 1r d'ESO acostuma a dormir un mínim de 7 hores (suposant que es lleven a les 7 h per anar a l'institut). La gran majoria d'aquests dormen probablement 8 o més hores i per tant tindrien uns hàbits correctes de son. Hi ha un 17% que marxa a dormir a les 12 h de la nit o després i que per tant tindria un dèficit d'hores de son continuades durant la nit. Aquest dèficit d'hores de son pot afectar negativament la seva activitat i estat anímic durant el dia.

És destacable que els mals hàbits d'alimentació al matí van relacionats amb els mals hàbits de son. És a dir, qui té mals hàbits en un aspecte té moltes més probabilitats de tenir mals hàbits en l'altre. Ho veiem en la gràfica a continuació:

Un 6,6% dels infants enquestats tindrien risc de desestructuració d'hàbits, en el sentit de portar una alimentació matinal incorrecta i no dormir suficient (les dues condicions simultànies). Aquesta desestructuració d'hàbits va molt fortament relacionada amb un major risc de fracàs escolar, fins al punt de què els adolescents amb mals hàbits d'esmorzar i dormir tenen el triple de risc escolar que la resta (risc escolar entès com a infants que suspensen tres o més assignatures.) L'estreta relació entre hàbits i èxit escolar estaria indicant que la millora del rendiment educatiu passa per treballar els hàbits alimentaris i de son. Possiblement, les activitats de reforç escolar sobre nens amb desestructuració d'hàbits tindran poc impacte si no s'acompanyen al mateix temps d'accions per corregir aquests hàbits.

Trastorns emocionals, afectius o de comportament en l'adolescència: des dels instituts i des del Programa Salut i Escola (consultori d'infermeria que fa atenció directa als instituts) es detecten casos freqüents de TDAHs (Trastorn de dèficit d'atenció i hiperactivitat) i altres tipus de trastorns, com els d'ansietat, alimentaris, o els relacionats amb el consum de drogues. La Fundació AMPANS rep un nombre creixent d'adolescents amb trastorns de salut mental i de conducta que acaben sent discapacitats (la Fundació, de fet, atén a persones amb discapacitat, però assumeix amb mesura creixent patologies de salut mental entre infants i adolescents).

El CSMIJ (Centre públic de Salut Mental Infantil i Adolescent) aporta les següents dades, referents al conjunt de poblacions que atén (Bages, Berguedà, Solsonès i la Cerdanya) i relatives al conjunt de menors de 18 anys atesos (les dades no estan desglossades per edats):

- Visites al CSMIJ l'any 2012: Percentatge de diagnòstics sobre el total de 3.178 infants i adolescents atesos des de la Catalunya central.

Diagnòstics	% d'infants i joves atesos
TDAH	40%
Trast. adaptatiu	15%
Trast. per ansietat (*)	10%
T. espectre autista	10%
Codi V	5%
Trast. afectiu	4%
Trast. conducta	4%
Trast. dels esfínters	3%
Trast de l'alimentació	3%
TOC	1%
Tics	1%
Trast. del son	1%
Trast. psicòtics	1%
Altres...	3%

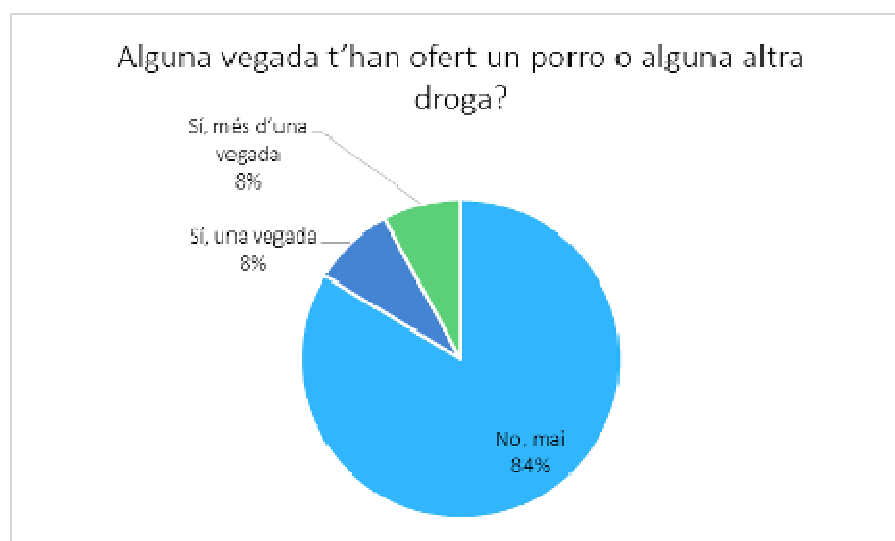
- Aclariments fets pel CSMIJ a les dades aportades:
 - Un 40% de les visites fetes corresponen a un diagnòstic de Trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), aquestes xifres concorden amb les d'altres CSMIJ, de Catalunya, que treballen amb un model biopsicosocial d'orientació cognitivo-conductual. No totes reben tractament farmacològic (es fan grups, per pares i afectats i un 20% reben tractament farmacològic). La sobremedicació suposada del TDAH per part d'alguns metges, pediatres, etc. està per demostrar.
 - El número de pacients atesos per trastorns de l'alimentació al Bages, Berguedà i Solsonès ha estat de 76 (20 casos d'anorèxia nerviosa, 8 de bulímia nerviosa i 48 no especificats). Seguint el Protocol d'actuació per a l'atenció als TCA totes les derivacions per TCA s'han atès abans de 15 dies. En tots els casos de tractament per TCA es realitza també seguiment i tractament de la família, ja que es considera indispensable la col·laboració de la família per la bona evolució del trastorn.
 - A l'apartat del codi V trobem les alteracions de la dinàmica familiar i alteracions de les relacions intrafamiliars, com els problemes de relació paterno-filials, que a vegades són greus donat que molts d'aquest usuaris tenen pares que presenten psicopatologia, i per tant, pot haver casos que, tot i estar inclosos a l'apartat de factors no atribuïbles a trastorns mentals, mereixen atenció o/i tractament.
 - Nombre Total de Pacients atesos al CSMIJ l'any 2012: 3.178 (a Bages, Berguedà, Solsonès, Cerdanya. La prevalença és del 5,8% de la població de les quatre comarques. El promig a Catalunya és del 4%. Aquesta dada en principi indica que el CSMIJ del Bages, Berguedà, Solsonès i Cerdanya avalua moltes persones i té una bona accessibilitat.
 - Programa TMG (trastorns mentals greus): el nombre de pacients al programa TMG és de 321. En la major part de casos la família o tutors dels pacients han rebut tractament familiar de forma individual, ja que és indispensable en el tractament de nens i adolescents.

Addicció prematura a les drogues: des de la Policia Local, els programa Salut i Escola i des de l'Àrea de Salut es detecta un consum de marihuana entre adolescents cada cop més precoç, vinculat l'entrada als instituts (als 12 anys). Es considera que molts adolescents tendeixen a veure aquest consum com a normal. Es detecten també alguns casos d'adolescents que trafiquen per obtenir ingressos, no es disposa de dades al respecte.

A 2012, la Policia Local va aixecar 36 actes de sanció administrativa a menors d'edat per consum de substàncies a la via pública. El volum de sancions no ha variat gaire en els últims anys:

- Any 2009: 35 Actes
- Any 2010: 38 Actes
- Any 2011: 34 Actes
- Any 2012: 36 Actes

Aquest fet queda contrastat per l'enquesta a alumnat de 1r d'ESO del PLIA, on s'indica que un 8% dels adolescents d'entre 12 i 13 anys afirma que li han ofert droga una vegada; i un altre 8% afirma que li han ofert més d'una vegada. La pregunta no implica consum, però l'anàlisi del perfil del 16% d'alumnes amb exposició al consum de porros i altres drogues mostra que es tracta d'adolescents amb un risc elevat a altres nivells, especialment d'hàbits, però també educatius, familiars i de salut.

3.2.2. Principals necessitats detectades en l'àmbit de l'ensenyament.

L'article 13 i 48 de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència defineixen el contingut del dret a l'educació dels infants i adolescents. Dins el marc de les competències locals, els Ajuntaments tenen una missió especialment important en:

- Facilitar l'accés als recursos educatius obligatoris i no obligatoris, incloent els recursos d'educació en el lleure.
- Fomentar l'escola inclusiva i igualitària.
- Detectar i actuar en casos d'absentisme i abandonament escolar.
- Facilitar el reforç escolar d'infants i adolescents amb dificultats.

Els aspectes destacats cal contextualitzar-los en el procés de canvi demogràfic que afecta a la població infantil i adolescent.

Aquest canvi demogràfic indica un canvi de tendència en la natalitat que fa que la població de 0 a 3 comenci a decreixer. Això – juntament amb d'altres factors com l'augment de l'atur- està començant a provocar una davallada de la demanda de places a les escoles bressol. De fet, la demanda de places de P3 ja està començant a entrar en una fase de davallada que es notarà sobre tot a partir de 2015.

La població de primària augmenta per l'impuls que va suposar l'augment de natalitat previ a la crisi. Aquest augment d'alumnat a primària serà temporal, si no remunta de nou la natalitat o la immigració.

A nivell de secundària, de moment el volum de places es mantindria relativament estable però augmentarà en els pròxims 2-7 anys, a mesura que l'augment d'alumnat de primària (actualment en els cursos de primer a cinquè de primària aproximadament) es traslladi a secundària.

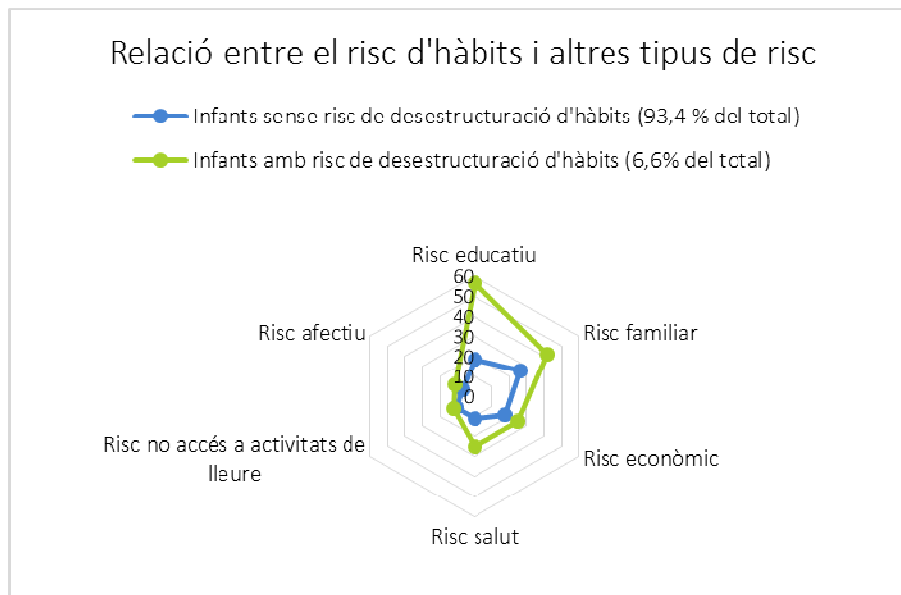
Escoles Bressol

Dificultats econòmiques de les famílies per accedir a les escoles bressol: Manresa té actualment una bona disponibilitat de places d'escola bressol públiques i concertades. Per al curs 2013-2014 Manresa ha ofert un total de 631 places per un total de 1.799 infants en edat de primer cicle d'infantil. Tot i així, la major precarietat econòmica de les famílies, la disminució de la natalitat dels últims anys i l'augment de les quotes mensuals i de matrícula de les escoles bressol públiques en els dos darrers anys dificulten en part l'accés a l'escolaritat en aquesta etapa.

Desordres familiars que dificulten el rendiment educatiu

- Tant des de les escoles com des dels Serveis Socials, es detecten casos de famílies amb dificultats i manca d'habilitats parentals en l'educació dels seus fills, com la falta d'adquisició d'hàbits bàsics i normes dins la llar, relacions conflictives addiccions, trastorns o discapacitats en el si de la família que afecten negativament el rendiment educatiu dels fills . Aquestes famílies sovint presenten un perfil de risc social, i més quan tenen problemes econòmics afegits per cobrir les necessitats bàsiques.
- L'EAP (Equip d'Atenció Psicopedagògica) del Bages detecta un nombre creixent d'alumnes amb NEE (Necessitats Educatives Especials) d'arrel socioeconòmica, derivades de situacions familiars i econòmiques desfavorables. No s'han aportat dades per aquest estudi que quantifiquin quin és el volum i augment concret d'aquest tipus de NEE. D'altra banda, la Fundació Ampans també atén un nombre creixent d'alumnes derivats de l'escola ordinària que presenten trastorns mentals i conductuals que poden haver estat precipitats com situacions familiars desfavorables (possiblement es sobre la base d'una predisposició natural) i agreujades per situacions econòmiques desfavorides.
- Les famílies dels infants afectats per aquestes situacions requeririen un acompanyament proper en la tasca educativa dels fills, molt especialment si aquests tenen necessitats educatives especials. Sovint, les activitats habituals dirigides als pares (conferències, xerrades...) per parlar sobre l'educació dels fills no són suficients ni efectives per aquest tipus de famílies. Segons els professionals consultats, amb freqüència els pares amb més dificultats per educar els seus fills no se senten còmodes o integrats en les activitats que es fan per al conjunt dels pares. Es considera que pot ser més efectiu fer activitats més específiques dirigides a tractar les seves problemàtiques concretes.
- La desestructuració d'hàbits en la vida dels infants i adolescents té a veure amb la manca de pautes d'alimentació, d'hores de dormir, l'incompliment de les responsabilitats de l'escola (deures), la no participació en les tasques domèstiques, estil de lleure nociu (excés de TV i videojocs, per exemple). Tot plegat genera conductes de no implicació ni responsabilització sobre els estudis i formes de relació que poden dificultar la convivència. Hi ha una relació estreta entre la manca d'hàbits bàsics (alimentaris, de neteja, hores de son ...) i el fracàs escolar. Les dades de l'enquesta a alumnat de 1r d'ESO corroboren aquesta relació:

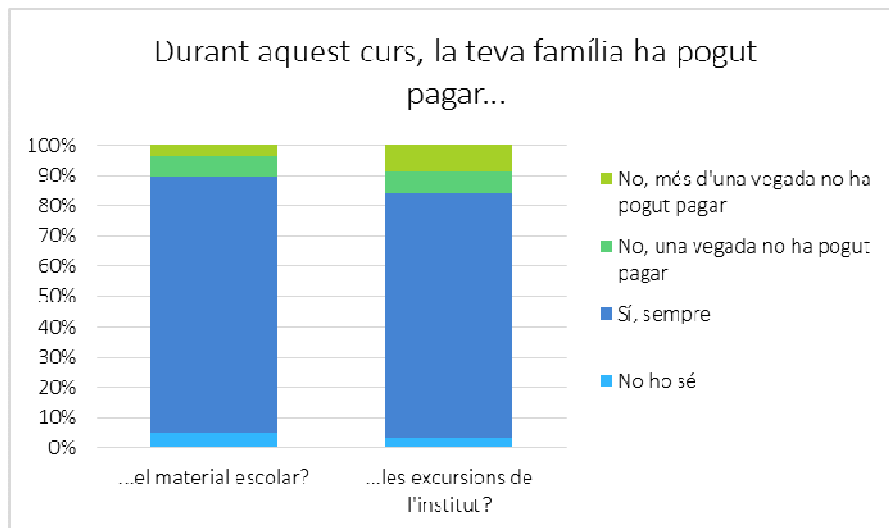
² L'etapa infantil de 3 a 5 anys no és obligatòria però es calcula que la segueixen entorn al 97% dels infants al conjunt de Catalunya.

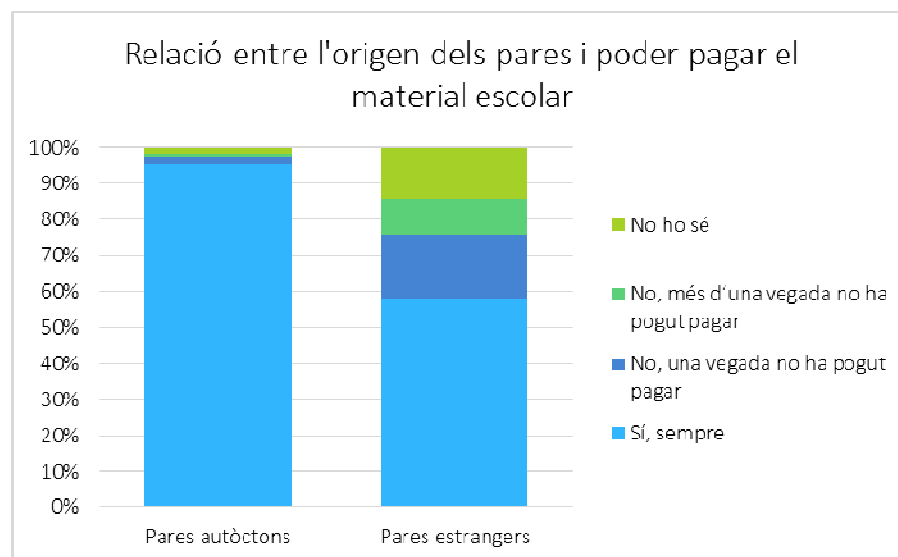
- En relació als hàbits, una problemàtica important és la alteració de les pautes alimentàries i de son que es dona especialment a partir de la secundària, quan l'adolescent comença a tenir més autonomia. L'enquesta realitzada a alumnat de 1r d'ESO revela per exemple que un 25% de l'alumnat de 1r d'ESO se salta algun dels àpats matinals (esmorzar a casa o/i a l'hora del pati) i que un 17% marxa a dormir a les 12 de la nit o més tard (dorm per tant menys de 8 hores al dia). Més de la meitat dels adolescents entre 12 i 13 anys que van a dormir tard també se salten algun àpat matinal.

Dificultat econòmica de les famílies per fer front a les despeses escolars

- Els professionals consultats per aquesta diagnosi coincideixen a afirmar que hi ha infants que es troben en una situació econòmica molt precària. Infants que passen fred a casa o llur família està en risc de perdre l'habitatge. L'apartat anterior 'Infància i adolescència en risc d'exclusió social' aportava algunes dades al respecte: es pot estimar que entre un 18 i 22% de la població infantil i adolescent viu en famílies amb dificultats econòmiques.
- Les famílies amb problemes econòmics tenen dificultats per pagar les despeses de material, activitats i excursions que es fan a l'escola. Tota aquesta situació provoca en els fills privacions materials, angoixa, inestabilitat residencial, menor accés a activitats extraescolars, etc. Tots ells són factors que dificulten el rendiment escolar. Segons el resultat de l'enquesta a 1r d'ESO feta per aquest PLIA, el percentatge de famílies que no poden pagar el material és del 10%, ascendint fins al 16% en el cas de les excursions.
- L'Ajuntament de Manresa ha concedit ajuts per a material escolar i llibres a un total de 1.712 alumnes pel curs 2014-15, que en euros representen 110.000 euros. Durant el curs 2013-14 es va concedir a un total 1.841 alumnes amb la mateixa dotació econòmica que aquest curs.

- Les dificultats per pagar el material escolar que afecta a famílies amb pocs recursos afecta majoritàriament a famílies estrangeres: entre aquestes, les dificultats per pagar afectarien a un 30% mentre que en el cas de les famílies autòctones només un 2% no pot fer front al pagament de material.

Desmotivació, fracàs i abandó prematur dels estudis

- Segons l'estudi de Diagnosi de *Manresa Inclusió*, l'abandonament prematur escolar no és una decisió puntual de l'estudiant, sinó un procés de desvinculació progressiva de l'escola que té l'origen molt abans que el problema es manifesti. Aquesta desafecció dels alumnes es demostra en forma de problemes disciplinaris, absentisme, baixes qualificacions o assignatures a les quals no es presenten. Tots aquests indicadors es manifesten i s'acumulen durant totes les fases educatives de la primària i la secundària, encara que el procés de fracàs escolar s'accentua en l'educació secundària obligatòria. L'abandó escolar és, per tant, la culminació d'un procés de desafecció i desvinculació progressiva de l'alumne amb l'entorn escolar.
- Els professionals coincideixen en afirmar que els preocupa la desmotivació d'alguns adolescents per assistir a les classes i l'absentisme escolar.

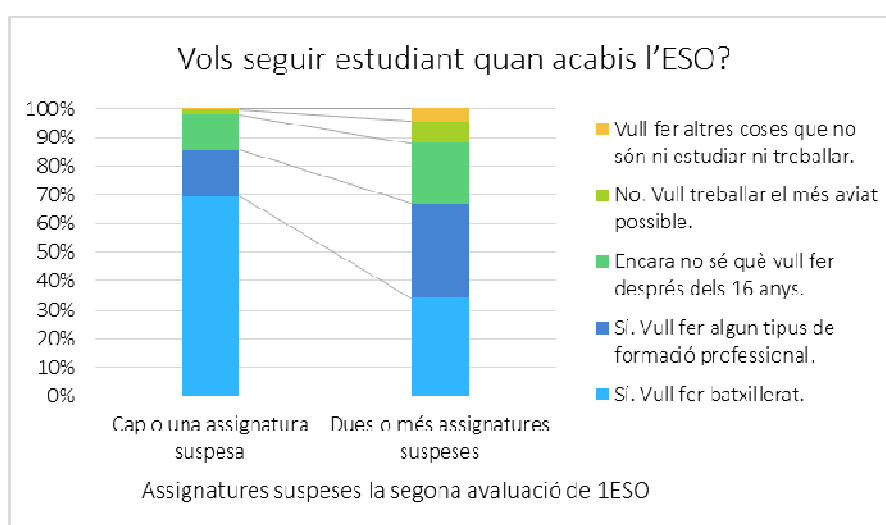
- Els resultats de l'enquesta a 1r d'ESO del PLIA mostra que amb el pas a secundària, el percentatge d'alumnes que suspèn 2 o més assignatures passa a ser del 33%. D'aquests, pràcticament la meitat no rep cal reforç escolar. El percentatge d'alumnat que suspèn dues o més assignatures a 1r d'ESO es superior amb el 17% d'alumnat que acaba primària amb alguna assignatura suspesa.

Dades de l'enquesta a alumnat de 1r ESO sobre assignatures suspeses i reforç escolar a primària i secundària:

Durant sisè de Primària vas rebre algun tipus de reforç escolar?	Cap o una assignatura a sisè de Primària	Una o més assignatures suspeses a sisè de primària
No	61%	7%
Si, alguna vegada	15%	5%
Si, tot el curs	8%	5%

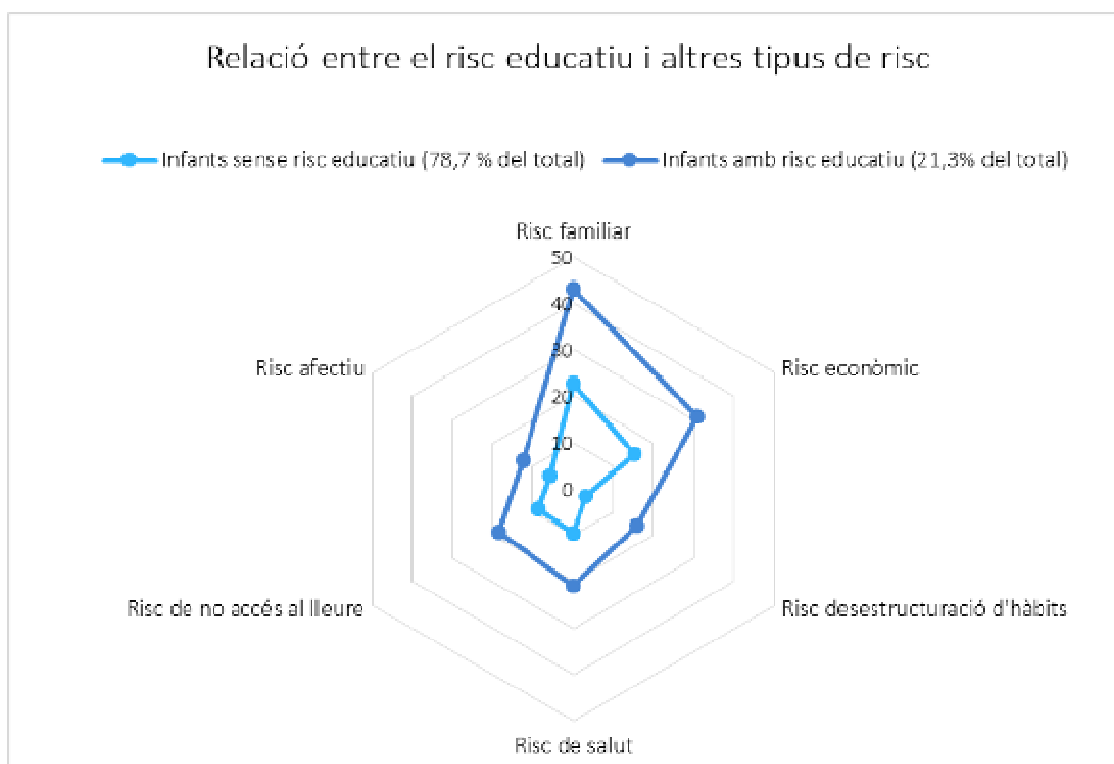
Estàs rebent actualment algun tipus de reforç escolar fora de l'horari d'institut?	Cap o una assignatura suspesa a la segona avaluació de 1º ESO	Dues o més assignatures suspeses a la segona avaluació 1º ESO
No	45%	16%
Si, alguna vegada	11%	5%
Si, cada setmana	10%	12%

- D'altra banda, la desmotivació en adolescents genera actituds i comportaments que sobrepassen a molts pares i educadors. Els professionals consideren prioritari trobar maneres per recolzar especial a les famílies d'aquests adolescents per tal que puguin afavorir els estudis dels fills. La desmotivació i l'abandó escolar afecta especialment els nois.
- La desmotivació pels estudis apunta a una necessitat major d'orientació professional: l'alumnat amb risc de fracàs escolar és també el que mostra una major desorientació respecte a què fer després de l'institut.

- La desmotivació per estudiar es trasllada actualment al procés d'inserció laboral degut a la crisi. La falta de perspectives d'inserció laboral i d'accés a la formació dona lloc a formació de grups d'adolescents i joves que es passen el dia al carrer.

- El nivell d'estudis dels pares és un factor generalment relacionat amb l'èxit educatiu dels fills. Així, a més nivell educatiu dels pares, major rendiment educatiu dels fills, i viceversa. La població adulta entre 18 i 65 anys amb estudis superiors es concentra en els barris de la zona nord de Manresa: Passeig i Rodalies, Poble Nou, Carretera Santpedor.... En canvi, la població adulta entre 18 i 65 anys amb estudis primaris o inferiors es concentra als barris de Pare Sant Ignasi Puig (56,2%), Balconada (53%), Font dels Capellans (49%), Sant Pau (47%) i nucli Antic (44%). En aquests barris es pot donar una major índex de fracàs escolar entre els infants i adolescents. Tots aquests barris són barris envellits excepte el Nucli Antic, on coincideix molta població infantil i un baix nivell d'estudis de la població adulta.
- A l'igual que el Protocol Enxarxa 08240, l'enquesta realitzada en el marc del PLIA a alumnat de 1r d'ESO mostra que **el risc de fracàs escolar va lligat especialment al risc familiar, al risc econòmic i al risc de desestructuració d'hàbits**. És a dir, amb una freqüència significativament elevada, l'alumnat amb fracàs escolar presenta situacions familiars amb dificultats, una situació econòmica precària, i hàbits alimentaris i d'anar a dormir poc adequats per a l'estudi.

Font: Enquesta a 1r d'ESO per al PLIA de Manresa

El risc de fracàs escolar (que no vol dir que hagi d'acabar sent fracàs efectivament) afectaria a un 21,3% de l'alumnat de primer curs de la ESO, els quals haurien suspès tres o més assignatures en la darrera avaluació. Si atenem al risc 'elevant', (haver suspès tres o més i no fer cap tipus de reforç escolar), ens situem en un 10,6% de l'alumnat total de 1r ESO.

Desigualtats educatives de l'alumnat d'origen estranger

En sí mateix, l'origen estranger dels pares no té perquè ser un factor de risc. Tot i així, empíricament es demostra una vinculació clara entre l'origen estranger dels pares i una situació econòmica precària que afecta, al seu torn, a un menor accés a activitats extraescolars i de lleure i a un major risc de fracàs escolar. A banda del risc econòmic, l'estrangeria dels pares pot també estar afectant si va vinculada a baix nivell educatiu i si va vinculada al fet d'haver emigrat amb els fills (és a dir, que els pares i els fills han estat nousvinguts).

- Addicionalment, es detecta una escassa participació de les famílies d'origen immigrant als centres escolars dels fills: per desigualtats econòmiques, accés desigual a la informació, falta d'orientació i referents que facin una acollida inicial, per dificultats d'idioma, prejudicis de la població autòctona, etc. L'anterior provoca que alguns pares d'origen immigrant no puguin fer un bon seguiment de l'escolarització dels fills³.
- El factor territorial es decisiu en la distribució de l'alumnat d'origen estranger, per això es concentra en algunes escoles públiques ubicades en els barris on hi ha més població d'origen estranger. Concretament, l'Escola Renaixença, l'Escola Pare Ignasi Puig, l'Escola Pare Algué i l'Escola Ítaca tenen un percentatge d'alumnat estranger més elevat.
- A més, existeix una problemàtica específica dels adolescents d'entre 12 i 17 anys vinguts en els darrers anys procedents de l'estranger. La seva edat fa molt difícil la seva integració en l'educació secundària, si bé és cert que els adolescents nousvinguts s'han reduït de manera dràstica en els últims anys (115 a 2008 i 18 a 2012). Hi ha una especial preocupació per part d'alguns col·legis i instituts sobre els menors d'origen Xinès, amb els que costa molt establir relació.
- A través del Programa Espai Jove es detecten menors entre 16 i 18 anys sense permís de treball i sense la ESO que no poden accedir a cap recurs formatiu ni laboral. En alguns casos, a més, es tracta de joves amb pocs o sense referents familiars a Catalunya. La manca de perspectives tant formatives com laborals els aboca al carrer o els situa en un risc elevat d'exclusió social. La única via de subsistència a la que poden accedir, a banda del treball submergit, és la RMI (Renda Mínima d'Inserció).

Desigualtats educatives de l'alumnat amb discapacitat o amb trastorns

Les dades mostren que a 2012 un 1,75% dels infants i adolescents de Manresa (de 0 a 15 anys) tenen una discapacitat reconeguda legalment. Es tracta d'un percentatge lleugerament superior al conjunt de la Província de Barcelona. Això no s'ha d'interpretar necessàriament com una major prevalença sinó que també pot ser degut a una millor cobertura i proximitat de les institucions destinades a diagnosticar i valorar les discapacitats en infants. La població infantil amb discapacitats pot tenir necessitats educatives especials, que han de ser cobertes per l'escola ordinària o bé per les escoles d'educació especial (en el cas de Manresa, la més pròxima seria l'Escola Especial Jeroni de Moragas, de la Fundació Ampans).

³ Una anàlisi en detall d'aquesta situació l'ofereix l'estudi *Esport i Lleure per a la Integració* del Programa Immigració i Ciutadania, de l'any 2010.

<i>Persones reconegudes legalment com a disminuïdes per edat. Any 2012</i>	<i>Manresa 2012</i>	<i>Província de Barcelona 2012</i>
Fins a 4 anys	25	1.461
Entre 5 i 15 anys	187	10.755
Total població de 0 a 15 anys amb disminució reconeguda legalment	212	12.216
Total població de 0 a 15 anys	21.075	908.243
% població de 0 a 15 amb disminucions reconegudes sobre el total de població de 0 a 15 anys	1,75%	1,35%

Font: Idescat (Institut Català d'Estadística)

En relació a l'atenció de les necessitats educatives de la població amb discapacitat, la diagnosi ressaltava dos aspectes:

- Tot i que hi ha voluntat d'establir una escola inclusiva, hi ha dificultats de tirar-la endavant i fer-la realment inclusiva. Hi ha encara un dèficit en la qualificació del professorat i en els recursos de l'escola ordinària per atendre alumnat amb discapacitats. També són encara escassos (tot i que molt valorats) els projectes d'interrelació i treball conjunt entre les escoles d'educació especial i les escoles ordinàries. Les activitats de lleure que s'organitzen fora de l'escola, a nivell municipal, tampoc acostumen a tenir en compte la integració dels infants amb discapacitats.
- A més de l'atenció d'alumnat amb discapacitats, l'Escola Jeroni de Moragas (Fundació AMPANS) rep un considerable nombre d' infants i adolescents amb malalties mentals, trastorns conductuals i trastorns dissociat que els impedeixen seguir en l'escola ordinària. Destaquen en aquest sentit els alumnes derivats d'instituts com Cal Gravat i Lluís de Peguera. No es tracta d'alumnat discapacitat pròpiament, però sí amb patologies que els incapaciten en els estudis. Tant les escoles especials com les ordinàries (especialment) tenen un camí a recórrer en l'atenció adequada d'aquestes casos (formació del professorat en aquest tipus de trastorns, tècniques adequades per atendre-les, etc.).

Formació ocupacional

Falta d'opcions de formació per al treball

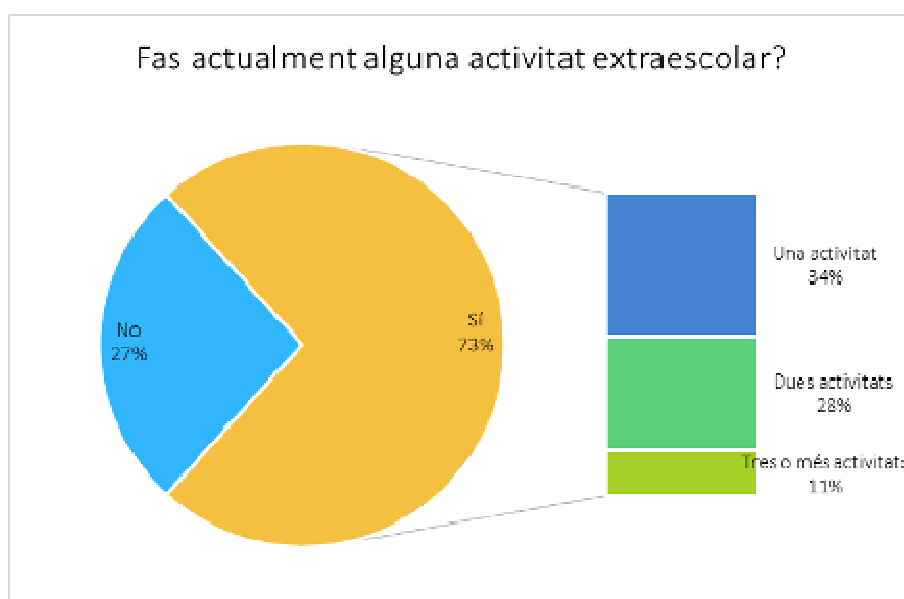
- Entre els joves que no es treuen els estudis obligatoris, en les memòries de serveis socials municipals queda palès que es detecta una manca de places per PQPIs (Programes de Qualificació Professional Inicial i Escoles Taller. Han augmentat les cases d'oficis, que ha fet que molts dels joves s'hagin pogut reenganxar als estudis però la demanda continua sent superior a l'oferta. No es disposa de dades per quantificar aquesta situació, però tanmateix preocupa que hi hagi adolescents a la ciutat que es trobin sense opcions de formació i amb poques possibilitats d'aconseguir feina. La manca de formació i feina de manera simultània durant un temps continuat és un element que pot conduir a l'exclusió social.

3.2.3. Principals necessitats detectades en l'àmbit del lleure, esports i activitats extraescolars

L'accés a activitats de lleure, siguin esportives, culturals, socials... té un gran valor per la vida dels infants i adolescents. El lleure té valor en sí mateix, perquè representa moments de gaudi, experimentació i descoberta.

A més, l'accés a activitats de lleure mostra una vinculació gran i positiva amb l'èxit escolar. Aquest és un fet constatat per diversos estudis, com els estudis de diagnosi realitzats per Manresa Inclusió, que destaquen que les activitats de lleure reforcen bons hàbits socials, culturals i de salut, esdevenint un eina de prevenció de múltiples riscos. El valor del lleure és constatat també per l'enquesta a alumnes de 1r d'ESO feta per al PLIA: com es veu en el diagrama a continuació, els infants amb risc de no accedir al lleure (que no fan cap extraescolar ni cap pràctica esportiva, formal o informal, al menys una hora a la setmana⁴) són infants amb un risc de fracàs escolar quasi el doble més elevat que entre la resta d'adolescents de la mateixa edat. El risc de salut (sentir que no es té una bona salut i faltar més de deu dies a classe durant el curs per motius de salut) i el risc econòmic (que la família tingui problemes per pagar el material escolar i que l'adolescent consideri que la situació econòmica dins la llar és més aviat dolenta) són riscos que també van associats a la falta d'accés a activitats extraescolars. Cal matisar que les associacions entre formes de risc no impliquen relacions de causa-efecte: simplement ens indiquen que hi ha situacions de risc que generalment venen acompanyades d'altres (es donen conjuntament), configurant patrons d'infància 'multirisc'.

A Manresa hi ha un accés bastant generalitzat dels infants a les activitats extraescolars. Un 72% fa activitats setmanals fora de l'escola. Una mica més de la meitat d'aquests alumnes fa dues o més activitats. Un 27%, en canvi, no realitza cap activitat fora de l'escola.

⁴ Aquesta doble condició afecta a un 10,6% dels infants enquestats.

L'activitat extraescolar més habituals és clarament l'esport (de fet, és notable l'important accés de la infància de Manresa al món de l'esport i als seus múltiples clubs esportius, com veurem més endavant). Després de l'esport, els idiomes són l'activitat més habitual. A distància segueixen altres activitats més minoritàries com el reforç escolar i activitats artístiques com la dansa, la música o el teatre.

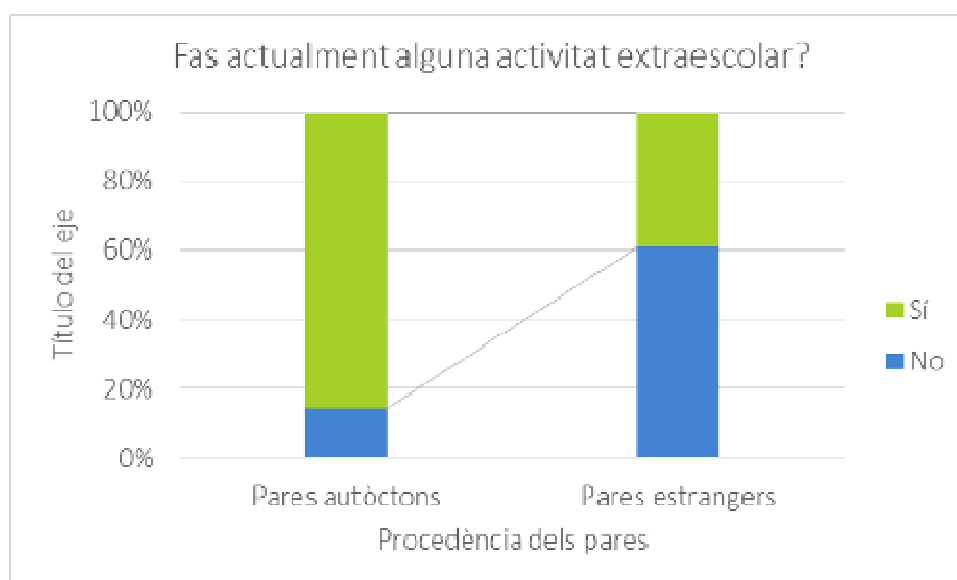
Hi ha un patró de gènere en la realització d'activitats extraescolars: mentre que els nens s'aboquen a activitats esportives, les noies diversifiquen més les opcions, incloent-ne d'altres de tipus més artístic o educatiu: Així, un 86% dels nois que fan extraescolars fa una activitat esportiva –únicament o juntament amb d'altres activitats, si en fa varies. En el cas de les noies, aquest percentatge baixa al 56%.

A més de les activitats extraescolars continuades durant el curs, a Manresa hi ha oportunitats de lleure més puntuals o informals, lligades a les festes, a l'agenda d'activitats culturals i als equipaments de la ciutat.

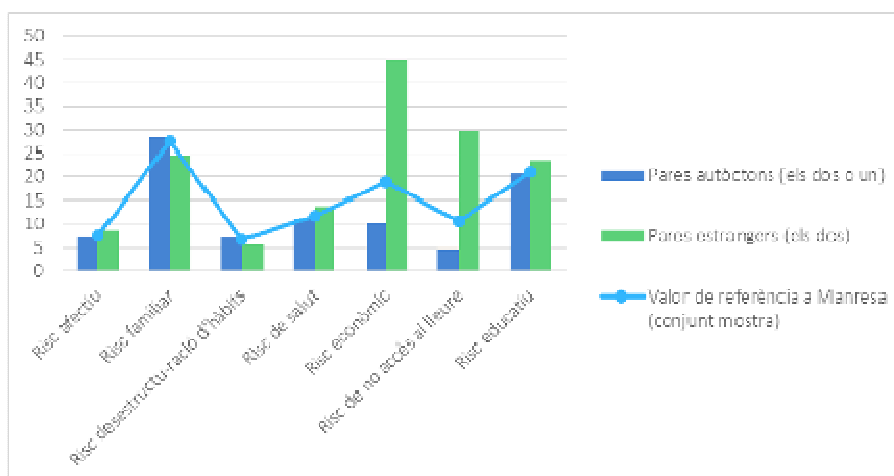
Veiem a continuació els principals reptes de la ciutat per millorar les oportunitats de lleure i activitats extraescolars de la seva infància i adolescència:

Accés a les activitats extraescolars

Menor accés a les activitats extraescolars entre els infants i adolescents d'origen immigrant i en general entre les famílies amb dificultats econòmiques Segons hem comentat a l'inici d'aquest apartat, a Manresa hi ha un 27% d'adolescents de 12 a 13 anys que no tenen accés a activitats extraescolars. El tret més rellevant d'aquest grup és que es tracta en la seva majoria de nois i noies d'origen estranger: si analitzem l'accés a les activitats extraescolars en funció del procedència dels pares, veiem que el 85% dels adolescents d'origen autòcton fan activitats extraescolars mentre que en el cas de fills de pares estrangers, el percentatge cau a un 39%.

Les desigualtats més grans a Manresa entre els adolescents autòctons i d'origen estranger tenen a veure amb la pitjor situació econòmica i el menor accés a activitats de lleure (extraescolars i activitats esportives) dels segons. Dos factors de desigualtat habitualment van vinculats:

Com s'ha dit, la majoria d' infants i adolescents que fan activitats extraescolars ho fan amb activitat esportiva. Es detecten dificultats d'algunes famílies continuar pagant les quotes dels clubs, malgrat que els clubs facin l'esforç d'encabir a tothom i ser flexibles en les formes i terminis de pagament.

Una altre iniciativa a valorar per fer accessible l'esport a tots els infants i adolescents de la ciutat, és la de l'associació de futbol DIAPO, que ha creat un club de futbol sense quota.

D'altra banda, el projecte Joves del Nucli Antic, ha aconseguit organitzar entorn a l'esport a molts adolescents del nucli antic que passaven molt de temps al carrer. El projecte esportiu és gratuït i per tant accessible als adolescents amb més dificultats econòmiques. L'esport es combina amb altres activitats socioculturals dirigides a millorar la integració social (ha estat per això explicat en l'apartat de infància en risc).

Finalment, un altre projecte dirigit a igualar l'accés a l'esport és el programa 'Natació a l'escola', de l'Àrea d'esports, que permet que tots els infants tinguin 12 hores gratuïtes de classes de natació. El projecte és molt valuós però es considera insuficient per garantir un domini suficient de l'aigua a tots els infants.

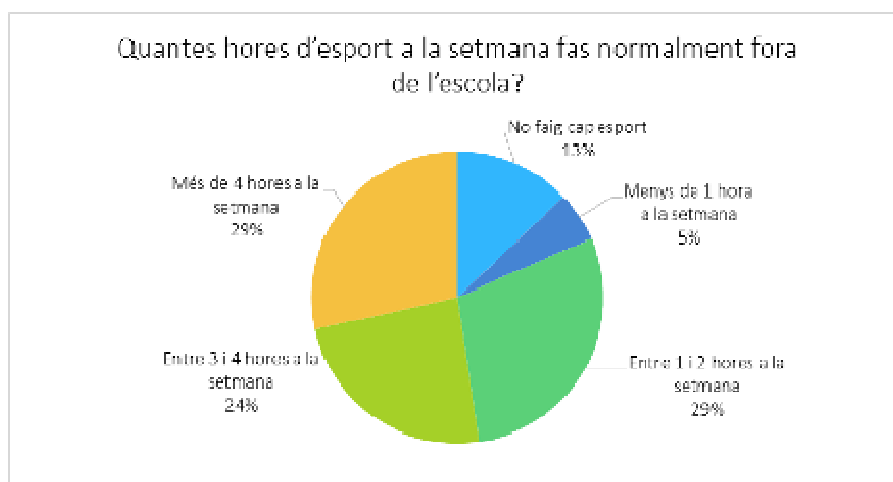
Fluctuació en les activitats extraescolars organitzades per les AMPA. Una part important de l'oferta d'activitats extraescolars de Manresa són organitzades per les AMPA de les escoles. Les AMPA permeten d'aquesta manera oferir opcions extraescolars pròximes i generalment a preus assequibles. Tanmateix, segons els tècnics consultats per la redacció del PLIA, l'oferta d'activitats extraescolars lligada a les AMPA de les escoles públiques és bastant oscil·lant i desigual en funció de les escoles i de la junta del moment de cada AMPA. Les escoles concertades tenen línies d'activitats extraescolars més estables, generalment organitzades per la pròpia escola, amb la col·laboració del AMPA en alguns casos.

També es destaca que les AMPAs es van orientar en els últims anys a organitzar seccions esportives, per accedir a subvencions del Pla Català de l'Esport. El suport econòmic del Pla ha disminuït en els últims anys i comença a desaparèixer aquesta via d'iniciació a l'esport per a molts infants.

Pràctica esportiva

Manresa destaca per tenir una xarxa de clubs molt variada: existeixen unes 80 entitats esportives, la majoria amb escola esportiva per a públic infantil i adolescent. Sens dubte, aquesta xarxa contribueix al baix risc de no accés al lleure que es detecta a Manresa.

Aproximadament vuit de cada deu alumnes de 1r d'ESO practica un esport amb regularitat (més d'una hora a la setmana), amb independència de si aquest esport és practica formalment dins d'un club o de manera informal en algun espai lliure i pel propi compte (sortir a córrer o fer bicicleta podrien caure en alguns casos dins d'aquesta categoria). Dos de cada deu alumnes, aproximadament, no practiquen cap esport amb regularitat.

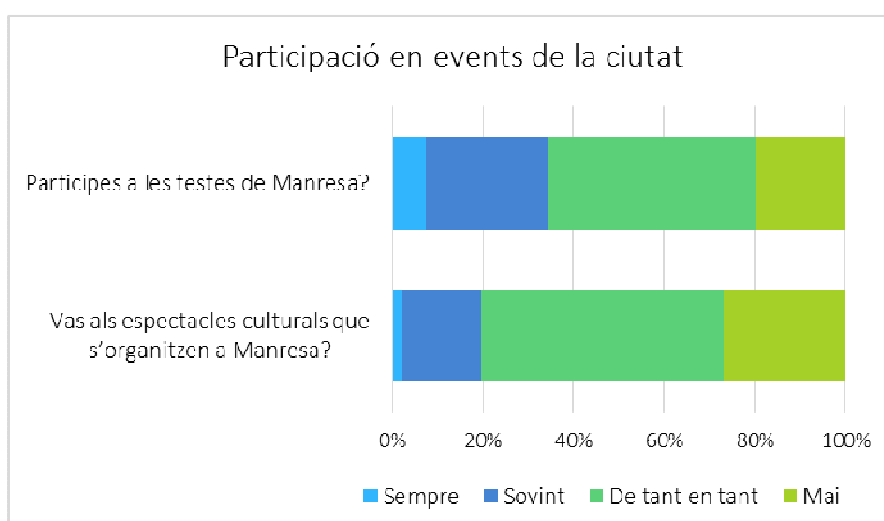
L'elevat nivell de pràctica esportiva també és detectat entre l'alumnat de 4° de primària (9-11 anys) a través de les revisions d'infermeria que es realitzen anualment a alumnat de 4rt de primària dins del Programa de Detecció Precoç de Problemes de Salut en Escolars:

Manca d'espais cèntrics per la pràctica esportiva a l'aire lliure: Manresa compta amb bons equipaments esportius, com el nou Ateneu les Bases, la zona esportiva del Congost o el Pujolet. Es considera en canvi que en algunes zones de la ciutat, com el Barri Antic, falten espais d'ús lliure per a la pràctica esportiva no reglada (canxes de Basket i futbol, zones d'skate, etc.) especialment per adolescents i preadolescents, que no sempre poden desplaçar-se a altres zones de la ciutat. Cal, tanmateix, reglamentar els usos d'aquests espais per tal que no siguin monopolitzats per uns pocs grups i per tal que no generin problemes de convivència amb l'entorn. Aquesta demanda lliga amb les fetes a nivell d'urbanisme, sobre la manca d'espais a la ciutat per a adolescents en la zona de Barri Antic.

Agenda d'activitats i equipaments socioculturals

Falta d'activitats de lleure durant les vacances i els caps de setmana per al públic adolescent En relació a la valoració de les oportunitats de lleure, és de destacar que un 56% dels adolescents enquestats consideren que durant els caps de setmana i les vacances, a Manresa no s'organitzen activitats interessants per a persones de la seva edat (aquest és el segon aspecte pitjor valorat de la ciutat). Per contra, la gran majoria dels enquestats estan d'acord en què Manresa disposa de bons equipaments culturals i de bons pavellons i espais a l'aire lliure per la pràctica de l'esport. De fet, aquests recursos són els més valorats de la ciutat. En menor mesura, es valoren positivament els espais a l'aire lliure per reunir-se i passar-ho bé, però aquesta consideració varia força en funció del barri de residència dels adolescents: és més alta entre els que viuen a la zona de la Carretera de Santpedor i és més baixa entre els que viuen al barri de Poble Nou, Vic-Remei o Valldaura.

Accés relativament baix a les activitats culturals per part del públic adolescent. L'enquesta a alumnat de 1r ESO va preguntar sobre la freqüència amb què s'assisteix els adolescents a les festes de Manresa o a espectacles culturals dins de la ciutat. Menys d'un 20% diuen anar sovint a espectacles culturals, i una mica més d'un 30% diuen anar sovint o sempre a les festes de Manresa.

Atraure públic adolescent als equipaments i activitats culturals és un repte general de totes les ciutats. Algunes iniciatives a Manresa que estan donant bons resultats són el programa de teatre 'Platea jove' de l'associació 'El Galliner', i Imagina't.

Les biblioteques generals i veïnals són probablement l'equipament cultural més utilitzat pel públic adolescent. Són espais que s'utilitzen sobre tot per fer els deures, per utilitzar internet, i com a lloc de trobada amb amics.

Des de l'Àrea de cultura de l'Ajuntament de Manresa es té cura de què totes les festes i equipaments culturals comptin amb una programació infantil. Les biblioteques tenen també un espai infantil molt ben valorat.

3.2.4. Principals necessitats detectades en l'àmbit de la infància i adolescència en risc social.

L'article 77 de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència està defineix el contingut de la prevenció del risc social entre els infants i adolescents. Aquest article detalla els aspectes de prevenció, la protecció i la promoció que les diferents administracions han de garantir. Dins el marc de les competències locals, els Ajuntaments tenen una missió especialment important en:

- Garantir benestar material bàsic
- Detectar i actuar davant de les situacions de maltractament o negligència (seguint els protocols establerts a aquest efecte)
- Detectar i actuar davant de situacions de risc desenvolupant programes integrals d'atenció i polítiques preventives.
- Fer atenció des de Centres Oberts i altres serveis directes per als infants i adolescents en situació de risc (acompanyament, atenció al domicili...)
- Ajudar a les famílies (orientació i programes socioeducatius)

Article 102.2. Són situacions de risc:

a) La manca d'atenció física o psíquica de l'infant o l'adolescent pels progenitors, o pels titulars de la tutela o de la guarda, que comporti un perjudici lleu per a la salut física o emocional de l'infant o l'adolescent.

b) La dificultat greu per a dispensar l'atenció física i psíquica adequada a l'infant o l'adolescent per part dels progenitors o dels titulars de la tutela o de la guarda.

c) La utilització, pels progenitors o pels titulars de la tutela o de la guarda, del càstig físic o emocional sobre l'infant o l'adolescent que, sense constituir un episodi greu o un patró crònic de violència, en perjudiqui el desenvolupament.

d) Les mancances que, pel fet que no poden ésser adequadament compensades en l'àmbit familiar, ni impulsades des d'aquest mateix àmbit per a llur tractament mitjançant els serveis i recursos normalitzats, puguin produir la marginació, la inadaptació o el desemparament de l'infant o l'adolescent.

e) La manca d'escolarització en edat obligatòria, l'absentisme i l'abandó escolar.

f) El conflicte obert i crònic entre els progenitors, separats o no, quan anteposen llurs necessitats a les de l'infant o l'adolescent.

g) La incapacitat o la impossibilitat dels progenitors o els titulars de la tutela o de la guarda de controlar la conducta de l'infant o l'adolescent que provoqui un perill evident de fer-se mal o de perjudicar terceres persones.

h) Les pràctiques discriminatòries, pels progenitors o titulars de la tutela o de la guarda, contra les nenes o les noies, que comportin un perjudici per a llur benestar i llur salut mental i física, incloent-hi el risc de patir l'ablació o la mutilació genital femenina i la violència exercida contra elles.

i) Qualsevol altra circumstància que, en el cas que persisteixi, pugui evolucionar i derivar en el desemparament de l'infant o l'adolescent.

Situacions familiars en situació de vulnerabilitat

Des de Serveis Socials es detecten infants i adolescents que creixen en ambients familiars desfavorables per al seu desenvolupament i per la seva salut mental i física. Els factors de risc poden anar associats a problemes familiars, relacions familiars conflictives, problemes de salut mental o discapacitat dels pares, etc... Alguns d'aquests casos deriven en desemparament i maltractament.

Els casos de risc familiar sovint corresponen a famílies amb necessitats estructurals ateses per Serveis Socials des d'abans de la crisi econòmica. La precarietat econòmica complica les situacions de risc familiar. Però al mateix temps, *la situació de crisi actual fa que els esforços de les administracions quedin més diversificats entre diversos col·lectius, cosa que en ocasions comporta una davallada en l'atenció als col·lectius amb necessitats estructurals*, com les referides al risc familiar (font: Diagnosi Manresa Inclusió 2012).

Els casos d'infants i adolescents amb situacions familiars més preocupants són derivats a l'EAIA (Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència)⁵. Els equips de l'EBAS (Equips Bàsics d'Atenció Social) tenen un paper primordial en aquesta derivació.

Els EAIA reben els casos en situació de desemparament o en risc d'estar-hi que detecten els serveis socials bàsics, les instàncies judicials o policials o la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Fan el diagnòstic, la valoració dels infants i del seu entorn sociofamiliar, i proposen les mesures més adequades per a cada cas.

Durant tot l'any 2012 l'EAIA ha realitzat un total de de 260 intervencions en infants/adolescents de Manresa:

MANRESA	Suport tècnic als professionals dels Equips Bàsics d'Atenció Social Primària, EBASP	Atenció a menors amb expedient de protecció a la DGAIA	TOTAL
2012	92	168	260
2011	102	170	272

L'enquesta a estudiants de 1r d'ESO realitzada en el marc del PLIA posa de relleu que un 76% dels infants enquestats conviuen en unitats familiars amb la presència dels dos progenitors i amb o sense altres familiars. El 24 % restant conviu amb l'absència d'algun dels progenitors., i/o amb altres familiars (avis, tiets , etc)

A nivell de risc els estudis ens diuen que la monoparentalitat o absència dels dos progenitors (a càrrec de tiets, avis, etc) es correlaciona amb un major risc en d'altres àmbits, especialment el risc de fracàs escolar. Cal matisar que la presència d'avis a la unitat de convivència contraresta de manera important aquest efecte: així, les unitats monoparentals amb avis presenten menys risc que altres formes de convivència no nuclears, com les monoparentals sense avis, un dels pares amb una nova parella o combinacions atípiques de familiars i no familiars.

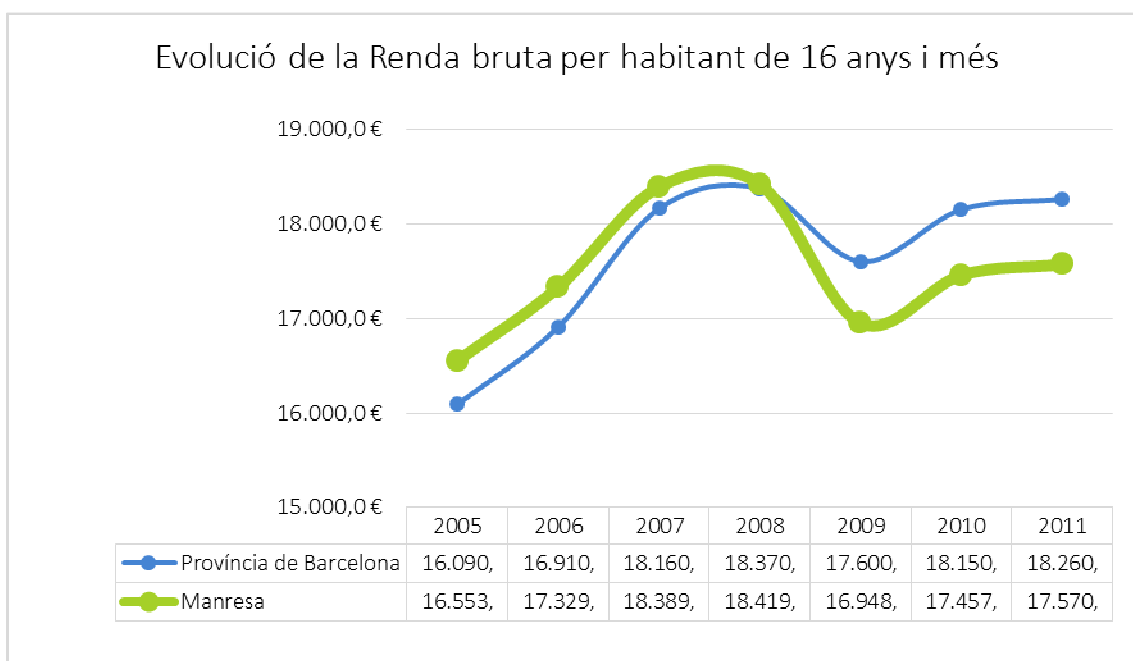
⁵ Els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) estan formats per professionals de la psicologia, la pedagogia, l'assistència social i l'educació social, i estan distribuïts per tot el territori de Catalunya. Són centres que pertanyen a la Generalitat de Catalunya.

Quan es pregunta als infants sobre quines persones els cuiden principalment (podien indicar fins a tres persones) observem que el 74% nombre al pare i la mare (amb o sense altres persones). Un 21% es refereixen només a la mare, sola o amb altres familiars, que no són el pare. Només un 2% anomenen el pare amb o sense altres familiars que no són la mare. Finalment, un 3% afirmen que ni el pare ni la mare són els que els cuiden principalment. Es tracta d'infants que diuen ser cuidats principalment pels avis o bé que conviuen amb persones no familiars.

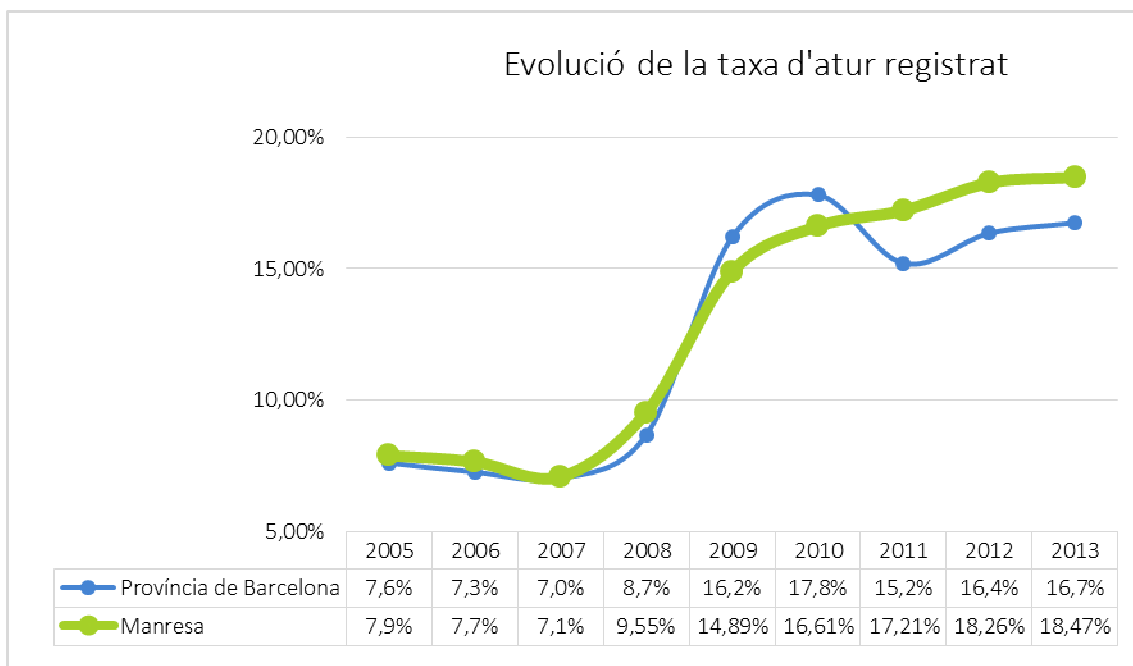
Quan es pregunta als infants sobre el clima de convivència dins de les seves llars, més del 90% afirmen que la convivència és més aviat bona. L'àmbit familiar destaca com l'espai on la convivència es valora més positivament, per sobre d'altres espais com el barri (87%) o la classe a l'institut (80%), que són espais també importants però amb un menor impacte a nivell afectiu que la convivència familiar. 'Només' un 7% considera que la convivència dins la seva llar és dolenta. És un percentatge baix, que cal valorar positivament, però que al mateix temps s'ha d'interpretar dins la resistència que provoquen aquest tipus de preguntes a ser contestades en negatiu.

Precarietat econòmica de famílies amb fills a càrrec

La crisi econòmica ha colpejat de manera especialment forta a Manresa. Fins a l'any 2007, la ciutat tenia un indicador de renda i un d'ocupació superiors a la mitjana de la província de Barcelona. A partir de 2008 aquests indicadors cauen en picat fins a situar-se per sota de la mitjana provincial: és a dir, la caiguda d'aquests indicadors ha estat més acusada a Manresa que al conjunt de la província:

Font: Programa Hermes de la Diputació de Barcelona

Font: Programa Hermes de la Diputació de Barcelona

La falta d'ingressos degut a l'atur de llarga durada i l'esgotament d'altres recursos (prestacions i oportunitats de feina puntuals en l'economia informal) fa que moltes famílies no puguin cobrir les necessitats materials bàsiques dels fills i hagin de privar-los d'oportunitats de lleure i educació. L'empobriment econòmic, quan es prolonga, acaba provocant un empobriment social i personal de les famílies.

Segons l'informe de Diagnosi de Manresa Inclusió de 2012 *“La pobresa es concentra en famílies monoparentals, novingudes i nombroses (...) Els professionals dels serveis socials de l'Ajuntament de Manresa manifesten que actualment estan notant un augment d'angoixa en els infants de famílies que es troben en situació de pobresa o precarietat econòmica important. La situació d'angoixa que viuen els pares i les mares està repercutint amb l'estat emocional de la infància. Aquesta situació d'angoixa dels menors d'edat també està repercutint en l'àmbit escolar: cada vegada hi ha més famílies a la nostra ciutat que no poden assumir les quotes de llibres i materials que demanen les escoles i això repercuteix directament amb la infància i que genera una desigualtat entre els infants d'una mateixa escola. Òbviament no cal dir com incideix aquesta manca o igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu en l'èxit o fracàs escolar d'aquests infants”*.

Va a dir que davant d'aquest fet l'Ajuntament ha posat en marxa, a partir del curs escolar 2013-2014 un programa d'ajuts escolars destinats a les famílies amb menys recursos

La situació econòmica també ha estat abordada a l'enquesta a alumnat de 1r d'ESO. Coincidint amb l'informe de Diagnosi de Manresa Inclusió de 2012, les dades de l'enquesta mostren la vinculació entre el risc econòmic⁶ i el risc familiar, de salut i escolar en els infants. Sobre la incidència de la pobresa econòmica en el pagament de

⁶ Veure la definició d'aquest concepte a la nota al peu n°3.

material escolar i excursions, veure capítol d'Ensenyament. Segons l'enquesta, un 18,8% de l'alumnat de 1r d'ESO mostraria indicis d'estar en una situació de risc econòmic. Aquest indicador és molt similar al percentatge de nens/es que s'han acollit al programa d'ajusts escolars durant l'any 2013, en els que la renda per càpita no superava en cap cas els 419 € mensuals.

A 2013, els serveis socials de l'Ajuntament de Manresa han atès 3.281 usuaris menors de 17 anys (2.870 a 2011). Sobre un total de 14.100 persones de 0 a 17 anys empadronades a 2013, tenim un 23,2% d'infància i adolescència atesa pels Serveis Socials de Manresa. Òbviament, no totes aquestes persones són ateses per problemàtiques de pobresa però sí que és un indicador clar de l'impacte de la crisi en famílies amb infants.

Problemes de salut mental

Es detecten infants i adolescents amb estats d'angoixa i depressió, trastorns afectius i emocionals, trastorns de conducta i addiccions que poden arribar a ser altament discapacitats. En alguns casos són factors de risc familiar els que desencadenen problemes de salut mental. A l'apartat de Salut d'aquest document s'aborden en profunditat els trastorns emocionals, afectius o de comportament, i s'aporten dades i valoracions del CSMIJ (Centre de Salut Mental d'Infants i Adolescents) i del CDIAPB (Centre de Detecció i Atenció Precoç), si bé afecten àmbits territorials més grans que Manresa però que ens poden servir d'indicadors.

Habitatge insegur i inapropiat

La caiguda en picat dels nivells d'ocupació i dels nivells de renda, i l'esgotament de moltes prestacions contributives porta a moltes famílies a haver de viure sota el risc de perdre el seu habitatge o haver de viure en situacions marginals de residència: famílies amb ordres de desnonament, famílies que han de viure acollides per familiars, o rellogant habitacions en pisos sobreocupats, o en infrahabitatges. Aquestes situacions comporten una alta mobilitat residencial, formes de convivència inadequades per als infants i adolescents i un deteriorament de les relacions de veïnatge i comunitàries.

En relació a l'estat dels habitatges de Manresa, podem destacar l'avanç de dades del Censo de Población y Vivienda de 2011. Segons aquest cens, un 7,1% dels habitatges habitats de Manresa té un estat deficient, dolent o ruïnós. Es tracta d'un percentatge similar al de la província de Barcelona (7,5%). D'altra banda, un 12,6% dels habitatges de Manresa han estat construïts abans de l'any 1.920 (tenen per tant una antiguitat de més de 90 anys). Aquest percentatge és al conjunt de la província del 8,8%. Aquestes dades no ens diuen, però, quin volum d'habitatges antics o en mal estat estan habitats per infants.

Estat i any de construcció dels immobles destinats a habitatge de Manresa. Comparació amb la Província de Barcelona. Dades de 2011.

Estat dels immobles destinats a habitatge. Any 2011	Manresa	Província de Barcelona	Manresa (%)	Província de Barcelona (%)
Ruinós	131	8.323	0,3%	0,3%
Dolent	573	27.056	1,5%	1,0%
Deficient	1.980	164.687	5,2%	6,2%
Bo	35.220	2.464.512	92,9%	92,5%
Total habitatges	37.904	2.664.578	100,0%	100,0%
Any de construcció dels immobles destinats a habitatge	Manresa	Província de Barcelona	Manresa (%)	Província de Barcelona (%)
Abans de 1900	3.076	135.924	8,1%	5,1%
De 1900 a 1920	1.718	99.256	4,5%	3,7%
De 1921 a 1940	1.244	119.689	3,3%	4,5%
De 1941 a 1950	918	97.482	2,4%	3,7%
De 1951 a 1960	3.251	236.757	8,6%	8,9%
De 1961 a 1970	4.711	537.121	12,4%	20,2%
De 1971 a 1980	7.041	634.992	18,6%	23,8%
De 1981 a 1990	3.665	237.452	9,7%	8,9%
De 1991 a 2001	4.750	330.344	12,5%	12,4%
De 2002 a 2011	7.530	235.561	19,9%	8,8%
Total habitatges	37.904	2.664.578	100,0%	100,0%

Font: Censo de població y vivienda de 2011. Instituto Nacional de Estadística

Fracàs escolar i falta d'alternatives

Es detecta i preocupa l'elevada desafecció educativa entre els adolescents. El món laboral els ofereix poques alternatives d'ocupació i realització personal. Aquesta qüestió és tractada de manera específica i en profunditat en l'apartat d'Ensenyament d'aquest document.

Interrelació entre les problemàtiques familiars, la desestructuració d'hàbits, la precarietat econòmica i la desmotivació i l'abandonament dels estudis

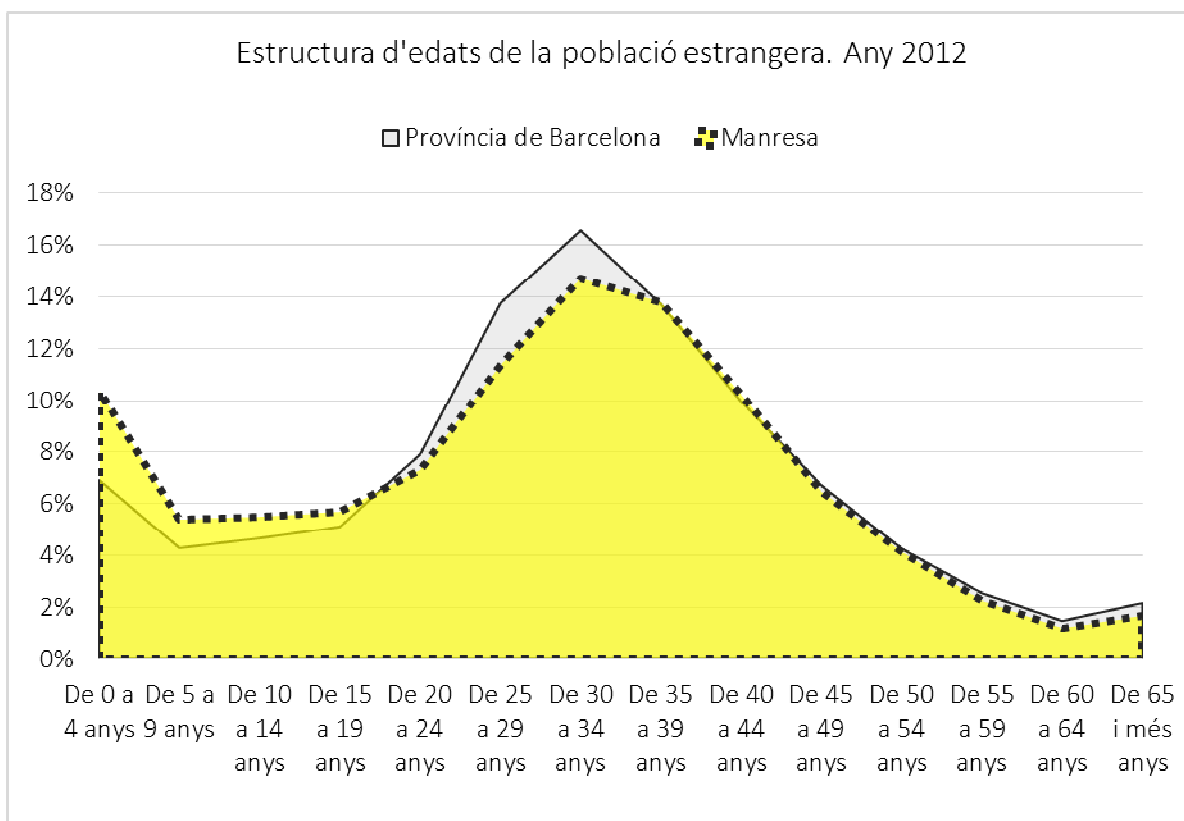
Les problemàtiques destacades anteriorment es presenten molt sovint de manera interrelacionada en uns mateixos alumnes. Així es desprèn de les valoracions del projecte Enxarxa 08240 de Manresa 8 (Projecte de treball en xarxa per la detecció i prevenció de situacions de vulnerabilitat en la infància): les comissions socials de cada centre educatiu, amb la participació de professionals del centre escolar, l'EAP, l'EBAS i el CAP de cada zona, permet fer una detecció bastant exhaustiva d'infants amb algun tipus de risc o dificultat social o educativa. Les valoracions qualitatives del projecte donen compte de la incidència i interrelació entre problemàtiques de tipus familiar, falta d'hàbits, precarietat econòmica, desmotivació i abandó escolar. Per al curs 2011-2012 Enxarxa ha atès 950 infants i adolescents a tot Manresa. Això suposaria prop d'un 7% de la població de menys entre 0 i 17 anys.

Dificultats d'integració dels adolescents estrangers nousvinguts en els últims anys, especialment si no disposen de permís de treball

L'arribada de persones estrangeres en edat adolescent sempre ha revestit un especial risc, per les dificultats d'integrar-los en el sistema educatiu i per la manca, actualment, de sortides en el món laboral. La manca d'oportunitats laborals, és causa i conseqüència alhora de les dificultats d'obtenir o renovar un permís de treball o inclús de residència. La manca de permís de treball també limita les oportunitats de formació per al treball

d'aquest adolescents majors de 16 anys, que en molts casos queden abocats a l'economia submergida o a viure de prestacions socials.

Com veiem en el gràfic a continuació, l'estructura d'edats de la població estrangera a Manresa presenta una major proporció d'infants i adolescents que a la resta de la província de Barcelona:

Centrant l'atenció en els adolescents de nacionalitat extracomunitària arribats entre 2008 i 2012 a Manresa (grup que considerem de major risc dins el col·lectiu de nous arribats), s'observa que arriben pràcticament a parts iguals procedents directament de l'estranger o d'altres municipis catalans i espanyols. Entre 2008 i 2012 han arribat 506 adolescents amb les característiques descrites, però el volum decreix per la davallada d'arribades directes des de l'estranger. Les nacionalitats predominants els dos últims anys (2011 i 2012) han estat en primer lloc la marroquina i, a molta distància, la xinesa, seguides després per nacionalitats llatinoamericanes:

L'Espai Jove, projecte de Serveis Socials adreçat a atendre adolescents i joves en medi obert, atén específicament a adolescents i joves estrangers que presenten situacions d'especial risc. A la memòria de 2013 de l'Espai Jove, es destaquen els següents factors de risc entre els adolescents estrangers a Manresa:

Memòria 2013 de l'Espai Jove:

- *Augment de casos d'usuaris amb possibles trastorns mentals (alguns diagnosticats).*
- *Tot i la millora en aquest àmbit amb el projecte Puntal, segueix havent necessitat de reforç escolar per a molts joves que no queda coberta.*
- *Segueix la preocupació per part d'alguns col·legis i instituts sobre els menors d'origen Xinès, amb els que costa establir relació.*
- *Segueixen donant-se casos d'absentisme escolar, algun d'ells no notificats.*
- *Augment molt considerable de la dificultat de trobar feina per part de joves que fins ara treballaven normalment, així com de molts dels pares de família d'aquest joves, fet que suposa un augment de la pobresa i del risc d'exclusió.*
- *L'augment de les cases d'oficis ha fet que molts dels joves s'hagin pogut reenganxar als estudis. Però la demanda no es pot cobrir amb l'oferta actual.*
- *Augment de menors 'entre 16 i 18 anys sense permís de residència i sense la ESO que no poden accedir a cap recurs formatiu ni laboral.*
- *Seguim detectant casos de Menors amb Referents Familiars.*

3.2.5. Principals canals i oportunitats de participació dels infants i adolescents a Manresa.

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, inclou diversos articles destinats a fomentar la participació activa dels infants i adolescents en els afers públics de la ciutat que els afecten⁷. L'objectiu de la participació és doble:

- aconseguir que la presa de decisions tingui en compte els interessos i opinions dels infants i adolescents, fent així de les ciutats un lloc més adient per a ells;
- promoure des de la infància una ciutadania activa i capaç d'implicar-se i coresponsabilitzar-se en la millora de les ciutats.

⁷ Article 34. Dret de participació

1. *Els infants i els adolescents tenen el dret de participar plenament en els nuclis de convivència més immediats i en la vida social, cultural, artística i recreativa de llur entorn. Els poders públics els han d'oferir les oportunitats necessàries perquè s'incorporin progressivament a la ciutadania activa, d'acord amb llur grau de desenvolupament personal.*

2. *Les administracions públiques han d'establir procediments destinats a recollir les opinions dels infants i els adolescents amb relació a les polítiques, les normes, els projectes, els programes o les decisions que els afecten.*

La participació té per tant un objectiu clarament de promoció de la infància, a diferència d'altres àmbits que poden tenir un objectiu més centrat en la protecció, l'atenció o la prevenció. En tant que es tracta d'un àmbit de promoció, no parlarem tant de 'necessitats' de participació sinó d'oportunitats i canals de participació.

En desenvolupament de la Llei 14/2010, al juliol de 2013 s'ha aprovat el Decret 200/2013, de 23 de juliol, dels consells de participació territorial i nacional dels infants i els adolescents de Catalunya. Aquest decret defineix el procés per crear el Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya (CNIAC). Segons aquest reglament, la base del funcionament del Consell Nacional ha de ser els consells d'infants que ja funcionen al territori, tals com els Consells Locals d'Infància⁸.

Accés a la informació

Un primer requisit per a què es doni participació efectiva és tenir accés a la informació. En aquest apartat es destaquen els canals existents a Manresa per garantir a tots els infants i adolescents l'accés a informació rellevant sobre la ciutat i sobre els seus interessos vitals. Garantir l'accés a la informació implica donar-la en un llenguatge comprensible i a través d'uns canals adequats a cada edat.

- **Oficina Jove de la Generalitat:** S'ha obert a mitjans de 2013 l'Oficina Jove de la Generalitat, que integra tots els recursos d'informació i orientació per a joves. L'Oficina Jove està destinada a tots els joves de la comarca. Des de l'Àrea de Joventut es vol prioritzar en aquest punt la informació dirigida a l'emancipació, la formació i el treball, ja que són les més demandades. Actualment està ubicada al Centre Cívic Joan Amades.
- **Web www.manresajove.com:** Un nou recurs per als adolescents i joves de Manresa és el web [Manresajove.com](http://www.manresajove.com), Aquest espai està destinat a centralitzar tota la informació d'interès juvenil i la informació relativa al Consell d'Adolescents i Joves.
- **Casal La Kampana:** el casal de joves La Kampana, gestionat per serveis socials, atén persones d'entre 14 i 25 anys. Inclou entre les seves diverses funcions la d'atendre demandes d'informació i assessorament per part de joves. Bona part del públic que atén aquest espai són adolescents i joves del nucli antic.

⁸ Es pot consultar el contingut del Decret a: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6425/1311384.pdf>

Estructures estables de participació

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència preveu els Consells d'Infància i Adolescència com espais per excel·lència per vehicular la participació dels infants i adolescents en les seves ciutats.

Consell d'Infants de Manresa⁹: A Manresa el projecte va començar durant el curs 2007-08. El consell està format per alumnes-delegats de 5è i 6è de les escoles de Manresa que cada any decideixen participar. El Consell també fa diversos plenaris al llarg de l'any, on participen tots els alumnes de 5è i 6è de les escoles vinculades al Consell. El Consell d'Infants és un espai molt valorat pels professionals de l'Ajuntament i de l'àmbit educatiu. Aquests, valoren especialment la preparació de les metodologies participatives, la dinamització efectiva i el concepte de participació responsable que vehicula, donat que els infants s'han d'implicar en l'execució de les propostes que consensuen. Des del seu començament, els infants del Consell s'han implicat en accions de civisme, urbanisme, lleure, col·laboració amb accions de sensibilització sobre els drets dels infants (durant la festa dels Drets dels Infants).

Consell d'Adolescents de Manresa: a principis de 2013 es va posar en marxa el Consell d'Adolescents de Manresa, dirigit a adolescents entre 13 i 14 anys. Aquest consell vol donar continuïtat al Consell d'Infants. El nou Consell està encara en fase inicial i està per redefinir quina serà la millor metodologia de participació per al seu bon funcionament. La primera convocatòria es va fer de manera exhaustiva, enviant informació a totes les llars amb adolescents, amb l'objectiu d'atraure al Consell adolescents no associats. El funcionament del nou Consell és independent dels instituts.

Consell de Joventut de Manresa: també a 2013 s'ha reactivat el Consell de Joventut. Aquest consell està més lligat a les entitats juvenils de la ciutat, que són les que majorment tenen presència, si bé els joves també poden participar a títol individual. Actualment el Consell el formen representants de 8 entitats.

A banda dels consells d'infància, adolescència i joventut anteriorment mencionats, Manresa compta amb molts altres consells sectorials, com el Consell de la Gent Gran, de la Dona, de Serveis Socials, de la Cultura, de la Interculturalitat, de la Salut, de l'Esport, etc. Manresa disposa a més d'una estructura de quatre Consells territorials, distribuïts per districte. Aquests consells canalitzen les demandes dels diferents barris i poden tractar temes relacionats amb la infància i adolescència. Tots aquests consells, sectorials i de districte, tenen representació en el Consell de Ciutat.

⁹ Web del Consell d'Infants de Manresa: <http://consellinfantsmanresa.blogspot.com.es/>

La participació a través d'associacions

A més dels consells, la participació estable de la població infantil i juvenil es pot donar també a través de les associacions de la ciutat. Segons l'enquesta realitzada a 1r d'ESO per al PLIA (Pla Local d'Infància i Adolescència) de Manresa, un 28% de l'alumnat adolescent d'entre 12 i 13 anys se sent vinculat a alguna associació o club. Es tracta principalment d'associacions esportives (cal matisar que no tot l'alumnat que fa pràctica esportiva en un club o associació es considera membre del mateix). Segueixen en importància les entitats culturals i folklòriques i les entitats socials, tipus esplais i caus. Veiem, doncs, que l'associacionisme de tipus sociocultural, que seria el més proper al concepte de participació cívica i pública que es vol fomentar, seria minoritari en aquestes edats. L'associacionisme adolescent a Manresa va molt més lligat, en canvi, a l'esport. Sens dubte les associacions esportives són també molt importants en la transmissió de valors cívics i de participació activa. Caldria per tant tenir-les en compte en les estructures i processos participatius de la ciutat.

3.2.6. Principals reptes de millora urbana

Un Casc urbà pensat per a tothom

Manresa té una orografia que fa difícil d'entrada les comunicacions i desplaçaments. El nucli urbà de Manresa està travessat per vies de trànsit rodat. Es tracta d'un nucli urbà amb poca cohesió, amb zones de vianants discontinues i un tram antic i irregular.

Dins el nucli urbà, el Barri és una zona especialment que es troben a faltar espais verds. Hi ha petites places 'dures', que en alguns casos s'han configurat més com espais de pas que d'esbarjo i trobada.

El conjunt de la ciutat i especialment el Barri Antic presenta encara barreres arquitectòniques que dificulten el passeig a persones grans, amb discapacitat, i també per als infants i les famílies que porten infants en cotxet.

La millora de l'accessibilitat és una prioritat per a l'Àrea d'Urbanisme i per al conjunt de l'Ajuntament. Tenint en compte les necessitats de la infància, s'està prioritzant l'eliminació de les barreres arquitectòniques en l'entorn dels equipaments, les escoles i les parades de bus. S'han fet obres per millorar l'accés rodat a dues escoles públiques, però queda molt per fer en la renovació i modernització urbana de la ciutat. Actualment, en el Pla de Discapacitats i el Pla de Manresa - Ciutat amiga de la Gent Gran. Juntament amb el PLIA, tenen també com un objectiu principal millorar l'accessibilitat de la ciutat.

És de destacar que, segons l'enquesta a alumnat de 1r d'ESO feta per al PLIA, el 58% dels adolescents consideren que els carrers, places i parcs de Manresa no estan ben cuidats. Dels aspectes que es valoren a l'enquesta, és aquest el que treu una valoració més baixa.

Pocs usos en places i pistes de la ciutat per adolescents

El Barri Antic ofereix molts pocs espais de joc adaptats a infants i, sobre tot, adolescents. Els espais del Barri Antic, com s'ha dit en l'apartat anterior, acostumen a ser places dures, la qual cosa fa que molts cops els infants i adolescents tendeixin a utilitzar-les per jocs de patins, skate, pilota... Aquest ús provoca de tant en tant conflictes d'ús amb el públic adult i gran, ja que es tracta de places més aviat petites, concorregudes, pròximes a botigues i carrers de trànsit rodat, i que fan alhora una funció de zona de pas. Hi ha un problema clar d'encabir aquestes activitats dels adolescents en espais públics de proximitat dins la ciutat. Aquest problema pot anar en augment, donat que són les edats preadolescents i adolescents les que previsiblement més augmentaran en els propers sis anys, segons s'ha vist en la introducció d'aquest apartat.

La Plaça Sant Domènec, la Plaça Europa o la Plaça Catalunya, són exemples de places on s'han donat incompatibilitats d'usos que han portat a queixes ciutadanes, especialment quan arriba el bon temps i es formen grups d'adolescents que creen malestar entre la gent gran. Integrar usos dins un mateix espai urbà és difícil, especialment al Barri Antic, on els espais són petits. Per això des d'Urbanisme s'ha optat en alguns casos per fer espais específics, com petits parcs infantils en recintes tancats. Però hi ha acord en què cal intentar trobar noves solucions al repte de compaginar usos en les places i els espais verds.

Escassa varietat de zones de joc per a les diferents edats dels infants i joves

Hi ha 54 zones verdes a Manresa. La majoria són o contenen petits parcs per als més petits (2-6 anys). Per a la resta d'edats, especialment per als adolescents, falten espais verds i de joc. A més, quan es creen, generen amb freqüència queixes veïnals, especialment per part de gent gran i botiguers (per exemple per la pràctica de skate o pilota a les places, que genera molèsties).

En relació a l'enquesta realitzada a alumnat de 1r d'ESO, un 26% dels enquestats consideren que Manresa no té bons espais de lleure per els adolescents puguin reunir-se i passar-ho bé. Aquesta consideració varia força en funció del barri de residència dels adolescents: és més baixa entre els que viuen a la zona de la carretera de Santpedor - 14%- i és en canvi més alta entre els que viuen al barri de Poble Nou, Vic-Remei i Valldaura -49%).

D'altra banda, es considera que sempre s'aposta pel mateix tipus de parc infantil tradicional. Es troben a faltar apostes més innovadores i participatives en el disseny i renovació de les zones verdes. Des d'urbanisme s'alerta, tanmateix, de què en el passat hi ha hagut innovacions que han acabat sent contraproductives per requerir més manteniment o per generar queixes de veïns, per exemple per provocar més soroll.

Finalment, el mobiliari d'alguns parcs infantils importants, com el de Plaça Espanya, es troben en un estat envellit, però cal esmentar que a finals de 2013 es va dissenyar una part dedicat a la primera infància amb mobiliari nou.

Falta d'adequació d'alguns camins escolars

S'han fet diverses actuacions destinades a millorar la seguretat dels camins escolars, però continua havent alguns punts crítics a tractar. Quant a les millores, cal destacar la presència de policies locals a les sortides i entrades de les escoles (però sense que hi pugui haver una cobertura diària), i també la millora de la senyalització, els aparcaments i l'accessibilitat en l'entorn de les escoles. Durant el 2010 l'Ajuntament va realitzar a 2010 una enquesta als pares de l'alumnat de totes les escoles i instituts de la ciutat per conèixer les pràctiques de mobilitat diària de les famílies fins a les escoles, i així adaptar les accions de millora dels camins escolars.

Quant als punts crítics que es continuen detectant en els camins escolars, destaca la necessitat de millorar la seguretat del camí que alguns escolars fan des del barri de Sant Pau fins a l'escola Serra i Húnter, a la Balconada. Un segon aspecte a millorar seria el col·lapse del trànsit que provoquen diàriament determinades escoles molt centrals, com la Joviat.

4.1. Principis Rectors del pla

El Pla Local d'Infància i Adolescència de Manresa suposa un exercici de planificació i, com a tal, de definició d'objectius, criteris i actuacions a desenvolupar adreçades als infants i adolescents, de manera que aquest document esdevé un referent per l'organització municipal. El PLIA es fonamenta en tres principis bàsics: transversalitat, treball en xarxa i adaptabilitat. Aquests principis impliquen una forma de treball, una metodologia clarament definida.

1. Transversalitat

En la mesura que el PLIA recull la intervenció municipal en els diferents àmbits que afecten als infants i adolescents, ha de comptar amb els diversos serveis municipals que intervenen en la promoció, la prevenció, l'atenció i la protecció dels menors. Aquest factor s'ha tingut present en l'elaboració del Pla, en la mesura que des de l'inici del projecte s'ha recollit la perspectiva de les diferents àrees o departaments municipals. La realitat dels infants ha de ser abordada des d'una lògica de treball global.

La diagnosi de la situació de la infància i l'adolescència, i el pla d'acció del PLIA, s'ha realitzat des de diferents perspectives: promoció, prevenció, atenció, protecció, i participació; i des de diferents àmbits de treball: salut; educació i inserció laboral; esport, cultura i lleure; benestar social; mobilitat i espai públic. Però les estratègies d'actuació, responen a estratègies compartides, perquè les necessitats dels infants i els adolescents s'han de respondre des d'una visió global, i això requereix de la coordinació entre les diferents polítiques sectorials.

Òbviament cada servei treballa des del seu coneixement especialitzat però la voluntat del PLIA ha estat definir unes línies estratègiques d'actuació de manera conjunta i buscar respostes coordinades.

L'objectiu final és millorar el servei que ofereix l'administració, i altres agents que intervenen, per millorar les condicions i la qualitat de vida dels infants i adolescents.

Per al bon desenvolupament de les estratègies de treball acordades en el PLIA, s'han de definir les diferents responsabilitats de les diverses regidories implicades i establir els referents tècnics encarregats de vetllar pel seu desenvolupament. Aquesta implicació i col·laboració entre regidories i àrees requereix de diferents nivells: compartir informació, planificar conjuntament, establir coordinacions, implementar accions, etc. És a dir, hi ha diferents graus i necessitats de coordinació: intercanvi d'informació, aprofitament de recursos, planificació conjunta de projectes, definició d'estratègies, implementació de programes, avaluació, etc.

2. Treball en xarxa

Per poder abordar el treball amb la infància i l'adolescència és fonamental introduir la perspectiva del treball en xarxa, incorporant la visió i treball de les entitats, col·lectius, serveis i institucions presents a la ciutat, des de l'àmbit públic o privat. Cal crear sinèrgies de col·laboració que permetin sumar esforços a favor del benestar dels infants.. En aquest sentit, es proposa treballar amb cinc nivells o graus de relació: conèixer, compartir, coordinar, consensuar i créixer.

Tant en la fase de diagnòstic com d'implementació del pla es compta amb la participació activa d'una comissió tècnica d'experts professionals d'entitats i serveis socials i d'ensenyament especialitzats en la infància de la ciutat. No obstant, el Pla ha de possibilitar ampliar, dia darrera dia, el nombre d'agents implicats, arribant al màxim possible d'entitats.

3. Adaptabilitat

La voluntat del PLIA és aprofundir en l'experiència municipal acumulada i aprofitar al màxim els recursos amb que compta la ciutat. L'elaboració del PLIA ha suposat un exercici d'ordenació i sistematització, però també un exercici de planificació i definició d'objectius, criteris i actuacions a desenvolupar des de l'organització municipal destinades als infants i adolescents, de manera que aquest document esdevé el marc de referència i de suport en l'organització municipal en matèria d'infància.

Aquest Pla té sentit en la mesura que es desenvolupi. El document per si sol no garanteix una actuació integrada i coherent vers la infància i l'adolescència. Per tant, un cop definit i consensuat, els programes d'actuació de l'Ajuntament han de tenir en compte allò que estableix aquest Pla. El Pla, a la vegada, també s'haurà d'anar adaptant a les noves necessitats i realitats que apareguin. Per això, tot i que el document del PLIA és en sí mateix un element estàtic que realitza una fotografia en el temps que correspon a un moment determinat, el pla d'actuació que defineix s'entén com un procés flexible que s'ha d'anar adaptant i adequant a cada circumstància.

4.2. Orientació del Pla i criteris d'execució

4.2.1. Orientació del Pla

El Pla Local d'Infància i Adolescència 2014-2017 defineix les polítiques públiques municipals per al benestar personal, familiar i social de tots els infants i adolescents de la nostra ciutat. Treballem per al benestar infantil de tots els infants, des de la promoció, la prevenció i l'orientació, entenent que aquesta és la situació majoritària de la infància a Manresa, per tal d'afavorir les condicions òptimes per al desenvolupament de l'infant com a persona.

Però aquest Pla Local té molt present que tots els infants, tot i gaudir d'un creixement evolutiu satisfactori en la majoria d'aspectes, sempre en algun moment o altre de la seva vida passen per etapes de fragilitat. Les situacions de fragilitat són inherents al procés evolutiu de l'infant i poden venir donades pel mateix cicle vital, per canvis estructurals familiars o per esdeveniments socials quotidians. El coneixement d'aquests factors de

fragilitat és clau per tal de poder donar orientació i desenvolupar programes de suport als infants directament, però també a les seves famílies i als educadors i les educadores.

És una prioritat ajudar l'infant a superar aquestes etapes amb normalitat i amb resiliència, és a dir, amb aprenentatge i fortalesa per afrontar nous reptes, amb la qual cosa es preveu que esdevinguin situacions de major dificultat. D'altra banda, també desenvoluparem programes molt específics per a aquells grups d'infants i adolescents, que, si bé són minoritaris a la ciutat, es troben en una situació de més vulnerabilitat i en risc d'exclusió social per diverses causes. En aquests casos serà necessari establir programes de suport i tractament social per superar la situació i per tal de prevenir l'exclusió social i/o el desemparament.

De la mateixa manera, per als infants i adolescents que ja es troben en una situació de risc greu de maltractament i exclusió social, a més de totes les accions precedents, es garanteix el desplegament del sistema de protecció en sentit ampli, amb visió de xarxa territorial per posar en marxa les mesures necessàries de protecció i de rehabilitació segons les característiques de cada infant i situació familiar.

4.2.2. Criteris d'execució

El PLIA estableix deu criteris bàsics que han d'orientar la seva execució.:

1. **Incorporar la perspectiva de la infància a totes les polítiques municipals.** La pròpia *Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència* ho estableix com a requeriment bàsic a complir. Cal que **tots els serveis municipals** amb incidència en la infància i l'adolescència **incorporin les necessitats** d'aquests en la planificació i execució de les seves actuacions.
2. Protegir els nens i les nenes que es puguin trobar en situació de risc o vulnerabilitat, però **atendre tota la infància i adolescència**. És fonamental potenciar la perspectiva de la prevenció i la promoció, de manera que tots els infants i adolescents són objecte de la nostra tasca. Això implica planificar i projectar serveis amb una perspectiva àmplia amb un impacte de la tasca desenvolupada a llarg termini.
3. **Donar resposta a les necessitats detectades** en matèria d'infància i adolescència, per això cal, definir un seguit de línies estratègiques, objectius generals i específics i actuacions.
4. **Tenir presents les necessitats de les diferents franges d'edat, i vetllar per la continuïtat dels serveis que atenen a les diferents franges d'edat.** Cal tenir present que la infància i l'adolescència és un col·lectiu molt divers, que contempla una franja d'edat molt ampla, de 0 a 18 anys, que té unes necessitats molt diferents segons l'etapa. Això provoca que diferents serveis atenguin a diferents franges, fet que fa necessari vetllar pel traspàs d'informació entre aquests professionals que atenen a la infància en les seves diferents etapes.
5. Incidir en els **elements de l'entorn dels infants que els afecten de manera important en la seva integració i desenvolupament com a persones**. Això

comporta **cobrir les necessitats de les famílies, i per poder donar resposta a les necessitats dels infants i adolescents.**

6. **Adequar els serveis i recursos municipals al nou marc legislatiu** que estableix la Llei dels Drets i les Oportunitats en la infància i l'adolescència.
7. **Establir un marc general comú de treball**, de manera que tots els serveis i els projectes amb actuacions adreçades a la infància i l'adolescència siguin coherents des d'una perspectiva global, per això cal **potenciar la coordinació entre els diferents serveis** per a efectuar programes, projectes i accions de forma coordinada.
8. **Optimitzar els recursos existents**, per donar respostes a les necessitats dels infants sense augmentar la despesa, aprofitant els serveis que ja funcionen i els professionals implicats.
9. Establir un **sistema estable de recollida de dades i actuacions que ens permeti fer un seguiment i anàlisi de l'evolució de la situació** per poder planificar i adequar els serveis i recursos municipals. Per aconseguir-ho, és fonamental seguir compartint les dades i els indicadors amb que es treballa des dels diferents serveis i, en la mesura del possible, desenvolupar-ne de nous.
10. **Establir una organització i sistema de treball** que permeti desenvolupar les diferents actuacions i **realitzar un seguiment i avaluació d'aquestes.**

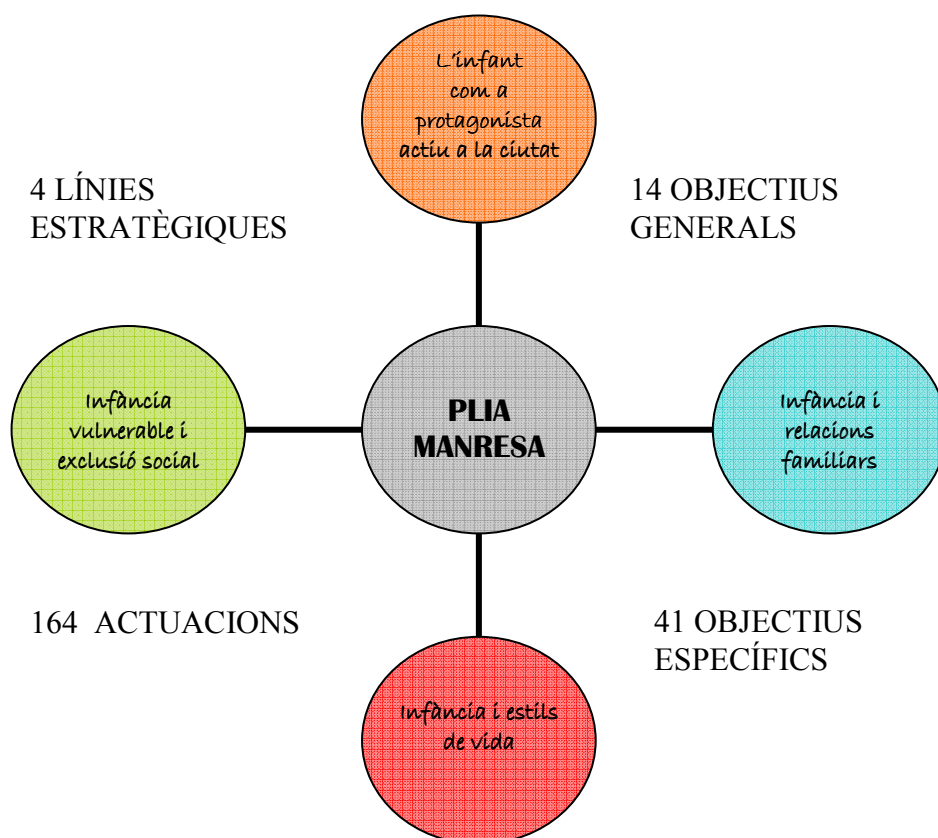
4.3. Línies estratègiques del Pla

L'Ajuntament de Manresa i el municipi en general, a través de les seves entitats, té una important tradició de treball amb i per a la infància, com posa de manifest la gran quantitat de programes i serveis destinats a aquest col·lectiu.

El PLIA és concepció com una eina i no com un objectiu en sí mateix: la finalitat és generar un instrument per establir una estratègia global en matèria d'infància i adolescència i ajudar a impulsar i planificar les polítiques destinades a millorar les condicions de vida dels infants i adolescents.

Aquest Pla pretén donar continuïtat a molts dels projectes iniciats i fomentar-ne de nous. S'estructura en 4 línies estratègiques per als propers 3 anys, 2014- 2017. Dins de cada línia s'han identificat objectius generals i específics i les corresponents actuacions a desenvolupar. Aquest Pla ha permès ordenar moltes de les línies de treball en un marc comú.

El PLIA posa de manifest aquesta voluntat de seguir impulsant aquest treball d'una manera integrada i coordinada. De fet, des del punt de vista del Pla, un primer element que és necessari abordar és la seva vinculació amb altres Plans municipals amb els que ha d'estar estretament vinculat. En concret, cal destacar la necessària coordinació amb el Pla Local de Joventut, ja que hi ha una franja d'edat que se solapa. Recordem que el PLIA té en compte la franja d'edat que la Llei d'Infància estableix com a objecte de treball, els infants de 0 a 11 i els adolescents de 12 fins a la majoria d'edat. Mentre que des del Pla Local de Joventut, la franja que s'atén és dels 16 als 29 anys.

Línia estratègica 1. L'infant com a protagonista actiu a la ciutat

Fer la ciutat pròxima i accessible per als infants, sensibilitzant la ciutadania de les seves capacitats i necessitats específiques i facilitant el protagonisme actiu dels infants en la construcció de la ciutat.

Línia estratègica 2. Infància i relacions familiars

Promoure l'atenció a les famílies i el suport en el desenvolupament de les seves competències parentals per afavorir la transmissió de vincles, valors i models positius per al creixement de l'infant i l'adolescent com a persona.

Línia estratègica 3. Infància i estils de vida

Desenvolupament d'una xarxa d'equipaments, recursos i projectes d'acció socioeducativa de proximitat per promoure hàbits i estils de vida saludables (físicament i emocionalment) i la prevenció de conductes de risc, garantint l'equitat i la igualtat d'oportunitats per a tots els infants.

Línia estratègica 4. Infància vulnerable i exclusió social

Millorar la detecció, l'atenció, el suport i el tractament d'aquelles situacions de més vulnerabilitat i exclusió social dels infants i adolescents i les seves famílies.

Línia estratègica 1.

L'infant com a protagonista actiu a la ciutat

Fer la ciutat pròxima i accessible per als infants, sensibilitzant la ciutadania de les seves

capacitats i necessitats específiques i facilitant el protagonisme actiu dels infants en la construcció de la ciutat.

OBJECTIU GENERAL 1:

Impulsar programes i accions per sensibilitzar a la ciutadania dels drets i de les necessitats de cura, socioeducatives i emocionals dels infants i dels adolescents

1. Informar, divulgar i sensibilitzar sobre els drets dels infants.

- Celebració del Dia Internacional dels Drets dels Infants, programa d'actes i divulgació social
- Campanya divulgativa sobre "Manresa, ciutat amiga de la infància"
- Donar a conèixer, d'una manera planera i entenedora, els drets dels infants i les responsabilitats en vers la seva protecció, reconeguts en textos legals nacionals o internacionals

2. Informar i assessorar als agents socials de les capacitats i necessitats dels infants

- Suport i formació a les AMPES
- Facilitar eines i donar suport a mestres, educadors, monitors d'esplai i persones que treballin amb infants en el desenvolupament de les seves funcions socioeducatives.

OBJECTIU GENERAL 2:

Impulsar programes i accions per a la capacitat en drets, participació, igualtat i no-discriminació, destinats als infants.

1. Formar els infants i joves en la defensa dels drets, la corresponsabilitat en els deures, la igualtat social, la no-discriminació, la participació i la cultura de la Pau.

- Participació activa dels infants en la celebració de la Setmana dels Drets dels Infants
- Visualització de les activitats del Consell d'Infants de Manresa
- Campanyes de sensibilització sobre la pau.
- Tallers de coeducació per infants de 3 a 12 anys
- Tallers preventius sobre relacions no abusives a joves de 12 a 16 anys

2. Difusió del Pla Municipal per a la Infància als mateixos infants.

- Publicació i difusió d'un resum del Pla adaptat als infants
- Incorporació de les propostes dels infants en relació a l'execució i avaluació anual del Pla

OBJECTIU GENERAL 3:

Promoure processos i accions innovadores per fomentar la participació dels infants a la ciutat, especialment en aquells que els afecten.

- 1. Continuar i potenciar projectes singulars de ciutat de participació dels infants.**
 - Pregó infantil de la Llum
 - Manifest commemoratiu del Dia Internacional dels drets dels Infants, amb la seva activa participació
 - Continuitat del Consell d'infants de Manresa i assegurar la presència en el Consell de Ciutat.
 - Desenvolupament i seguiment del Consell d'Adolescents
 - Dinamització del Consell de Joves

- 2. Assegurar una participació activa i equilibrada de la infància dins la ciutat.**
 - Vetllar per la participació de l'alumnat de secundària en els diferents Consells escolars de Centre i en el Consell Escolar Municipal.
 - Assegurar la participació de les entitats veïnals i que treballen pels infants en el conjunt de Manresa en la Festa dels Drets dels Infants
 - Treballar perquè la "Setmana Jove" garanteixi activitats distribuïdes territorialment, i la participació dels joves de tota la ciutat.

- 3. Utilitzar i promoure la participació a través de les noves tecnologies.**
 - Difusió de l'informatiu i pàgina web de Manresa Jove
 - Continuar mantenint la difusió de la pàgina web del Consell dels Infants en la que puguin realitzar-se processos participatius
 - Participació on-line en el Parlament Infantil de les Ciutats Amigues de la Infància
 - Incloure en Aplicacions municipals temes d'infància en el marc de Manresa Smart Citys.

OBJECTIU GENERAL 4:

Pensar la ciutat en clau d'infants, apropant-la, fent-la accessible i segura. La ciutat a la mida de l'infant.

- 1. Promoure un espai públic generador d'autonomia per a l'Infant, aprofitant els vincles comunitaris i de solidaritat.**
 - Actuacions de manteniment i millora de l'accessibilitat als espais de joc i equipaments infantils de lleure :ludoteques, casals infantils i esplais, parcs infantils, àrees de joc ...
 - Impuls i foment del Projecte "Patis Oberts", per obrir els patis de les escoles a la població infantil i juvenil fora de l'horari lectiu.
 - Afavorir que els Plans de Desenvolupament comunitari als barris incorporin mesures d'atenció a les necessitats dels seus infants
 - Suport a activitats familiars i festives a l'espai públic adreçades a infants: Celebració de Setmana de Jocs al carrers, Festa Major Infantil, Carnestoltes.

- Promoure espais públics de jocs lliure (pilota, corre-cuita ...) per infants distribuïts territorialment de tal forma que faciliti un accés proper.
 - Incrementar la vigilància i la seguretat a l'entrada i sortida de les escoles, a través de major patrullatge de la policia local o incentivant un projecte de voluntariat que hi doni suport.
 - Fomentar la implicació dels comerços en la col·laboració de la seguretat dels infants en el seu trànsit per la ciutat : Comerços amics de la infància.
 - Elaborar un mapa d'espais de joc i lúdics pels infants i programar-ne de futurs
- 2. Garantir l'accessibilitat física a tots els infants a la ciutat, especialment per als discapacitats.**
- Assegurar la suspensió de barreres arquitectòniques dins i fora dels centres educatius, especialment els municipals, prioritzant aquells que presentin especials dificultats.
 - Millores urbanístiques i de mobilitat per fomentar una ciutat accessible als infants, treballant de forma conjunta amb la regidoria de la Gent Gran en el marc de la Ciutat Amiga de la Gent Gran
 - Anàlisi i millora progressiva de l'accessibilitat als equipaments infantils de lleure i culturals, esplai i casals infantils i àrees de joc.
- 3. Divulgar la informació dels recursos adreçats a la infància i adolescència a la Ciutat**
- Incorporar a la web municipal un espai adreçat a la infància que aglutini de forma unitària tots els serveis i recursos municipals existents adreçats al col·lectiu
 - Incorporar un espai virtual d'activitats i esdeveniments adreçats als infants i adolescents de la Ciutat, en el que l'administració i les entitats puguin divulgar les seves activitats de forma conjunta..
 - Publicació i difusió de guies i díptics de l'oferta esportiva i d'oci municipal adreçat a infants.
- 4. Promoure l'accés dels infants i les seves famílies a la oferta cultural i lúdica de la ciutat.**
- Promoure les biblioteques veïnals dels barris, per tal d'assegurar l'accés a tothom a la lectura
 - Elaborar un programa d'activitats pel públic familiar al Museu Comarcal
 - Celebració del Campi qui Jugui durant les Festes de Nadal
 - Continuïtat a la programació d'activitats a l'estiu de “ Manresa Jove “, incorporant activitats per adolescents
 - Actuacions pel foment de la lectura infantil i préstec de llibres : L'hora del Conte, Story Time, Club de lectura infantil, Joc de Caplletres, ...
 - Suport a iniciatives que fomenten activitats culturals i lúdiques adreçades al públic infantil i familiar : Imaginat, Programació del Kursaal,
 - Projecte Reixics : apropar la música als infants de 2 anys.
 - Activitats de suport a les escoles per la difusió i coneixement als infants i adolescents de l'oferta cultural

5. Apropar l'administració als infants

- Creació de la figura del defensor de l'Infant
- Revisió del llenguatge a l'hora d'adreçar-se als infants i adolescents per tal de adequar-lo a les seves capacitats i comprensió

6. Promoure uns valors de mobilitat sostenible a la ciutat i de respecte a l'entorn natural i patrimonial a la infància i adolescència de Manresa.

- Promoció del transport públic adreçat a alumnes d'ESO
- Actes de sensibilització i accés al coneixement de l'Anella Verda destinada al públic familiar
- Mantenir el Servei educatiu del Parc de la Sèquia i el Museu de la Tècnica
- Campanya de prevenció d'atropellaments i d'educació viària a les escoles
- Assegurar un Bus nocturn durant la Festa Major
- Campanya de difusió del patrimoni històric i cultural a les escoles
- Difusió del projecte “ Manresa 2022 “ a les escoles
- Campanya de difusió del patrimoni paisatgístic i natural de les escoles.
- Apadrinament d'espais de l'Anella Verda de Manresa per part de col·lectius d'infància.
- Custòdia urbana per part de col·lectius d'infància de parcs urbans.

Línia estratègica 2. *Promoure l'atenció a les famílies i el suport en el desenvolupament de les seves competències parentals per afavorir la transmissió de vincles, valors i models positius per al creixement de l'infant i l'adolescent com a persona.*

Infància i relacions familiars

OBJECTIU GENERAL 1:

Facilitar informació, suport i orientació a les famílies durant la criança dels fills, desenvolupant funcions i competències parentals en les diverses etapes evolutives de la infància.

- 1. Enfortir i augmentar els serveis i programes educatius per a la petita infància (0-3anys) reforçant els programes de suport a la família.**
 - Aplicar el protocol “ En Xarxa 08240 “ adreçat a la petita infància a totes les zones de Manresa, avançant cap a un protocol de coordinació a nivell de ciutat entre els àmbits de sanitat, ensenyament, serveis socials i seguretat ciutadana, per assegurar la detecció i seguiment d'infants en risc.
 - Fomentar actuacions preventives adreçades a la petita infància atesos per serveis socials, a través del projecte “ Menuts “ i “ No tant menuts “, del SSIF
- 2. Reforçar programes d'informació, formació, eines i acompanyament als progenitors per desenvolupar les seves habilitats educatives i donar suport a les competències parentals, segons les seves necessitats.**
 - Atenció i guiatge personalitat a famílies amb l'objectiu de millora de les habilitats comunicatives amb els fills, i enfortir vincles familiars, a través del SSIF
 - Tallers informatius i de suport educatiu a famílies amb fills adolescents del SSIF: “Estic flipant”
 - Consolidar l'escola de mares i mares “ El Calaix “ del SSIF
 - Impulsar un Club de lectura infantil i juvenil per pares i mares
- 3. Reforçar i millorar les coordinacions de tots els serveis i recursos de serveis socials, en col·laboració amb altres àmbits de benestar, per la detecció de prevenció i atenció a infants en situació de fragilitat**
 - Atenció social, orientació i suport a les famílies des dels serveis socials bàsics.
 - Garantir l'atenció a totes les demandes de servei d'ajuda a domicili de tipus socioeducatiu que tenen com objectiu la millora d'atenció als menors dins la família.
 - Desenvolupar tallers de promoció d'hàbits alimentaris i de salut a famílies en risc d'exclusió social
 - Vetllar per la capacitació específica d'aquelles famílies amb clares evidències de vulnerabilitat ateses per serveis socials (nouvinguts, monoparentals, baix nivell d'instrucció, etc) : Voluntariat per l'aprenentatge, tallers pràctics de cuina, etc .
 - Programa de suport familiar en el marc de la Ludoteca Ludugurus
 - Mantenir la xarxa de centres oberts municipals, per tal d'assegurar un seguiment intensiu a infants amb risc social i les seves famílies

OBJECTIU GENERAL 2:

Promoure la solidaritat i ajuda mútua entre famílies per reforçar la seva xarxa de suport i fomentar les relacions intergeneracionals.

1. Impulsar projectes de col·laboració i solidaritat entre famílies

- Assegurar la continuïtat del projecte de famílies col·laboradores“ Fer de tiets “, per assegurar ampliar la xarxa de suport als menors amb poca xarxa familiar i, alhora, ampliar el ventall de famílies col·laboradores
- Promoure actuacions per fomentar grups d'ajuda mútua i suport a les associacions de famílies
- Promoure espais de trobada i intercanvi entre famílies : Mercat de la Joguina.
- Donar suport a projectes de voluntariat adreçats a la col·laboració entre famílies pel cobriment de les necessitats bàsiques dels infants

2. Fomentar una convivència harmònica dels infants i la gent gran

- Fomentar projectes intergeneracionals d'intercanvi i convivència, especialment entre centres educatius i residències de persones grans.
- Endegar una línia de suport als avis que tenen al seu càrrec la criança dels seus néts.

OBJECTIU GENERAL 3:

Facilitar mesures de reforç a la conciliació de la vida familiar i laboral, i donar suport a la qualitat i riquesa del temps familiar adreçat a la criança dels fills.

1. Afavorir la dedicació dels progenitors als fills i les filles, potenciant el temps de criança i el temps educatiu.

- Campanya per promoure la responsabilitat compartida a la llar en l'àmbit domèstic entre homes i dones que permeti una major conciliació familiar i laboral de tots els membres i, alhora, una responsabilitat compartida i de qualitat en vers els infants
- Xerrades i activitats educatives sobre el joc, la juguina i els jocs en família

2. Potenciar les activitats de públic familiar per fomentar les relacions familiars i enfortir els vincles familiars.

- Promoure rutes familiars per l'anella verda.
- Impulsar activitats de respecte i dinamització mediambiental orientades a la família : Fem dissabte, Setmana de l'energia ...
- El Racó de l'Alba : per apropar les exposicions al públic familiar
- Festa Major infantil

Línia estratègica 3.
Infància i estils de vida

Desenvolupament d'una xarxa d'equipaments, recursos i projectes d'acció socioeducativa de proximitat per promoure hàbits i estils de vida saludables (físicament i emocionalment) i la prevenció de conductes de risc, garantint l'equitat i la igualtat d'oportunitats per a tots els infants.

OBJECTIU GENERAL 1:

Aconseguir l'assoliment educatiu de l'infant que li permeti desenvolupar al màxim les seves capacitats i oportunitats en totes les etapes escolars.

- 1. Assegurar la consolidació i sostenibilitat del conjunt de la xarxa pública d'escoles bressol públiques**
 - Mantenir l'oferta d'escoles bressol municipal que asseguri una intervenció educativa propera i coordinada amb l'àmbit familiar, i desenvolupar accions de suport a les famílies.
 - Vetllar per el manteniment de les llars d'infants de la Generalitat i una bona coordinació pública a nivell de ciutat.
- 2. Impulsar programes de millora dels resultats escolars**
 - Donar suport al projecte Puntal, com a projecte innovador per afavorir l'èxit escolar dels infants i adolescents de la ciutat.
 - Mantenir e Projecte de Voluntariat per l'aprenentatge, en el marc de la Xarxa d'Inclusió
 - Afavorir la tasca de reforç escolar que ofereixen les biblioteques veïnals.
 - Reforç de català per alumnat nouvingut de secundària durant l'estiu
 - Suport a l'escolaritat dels infants que assisteixen dels centres oberts
 - Programa d'ajuts escolars a les escoles i els instituts
 - Projecte " Laboràlia " adreçada a tots els centres de secundària
- 3. Vetllar per l'atenció als infants amb necessitats educatives específiques.**
 - Vetllar per l'atenció dels infants amb necessitats educatives especials i afavorir una educació inclusiva.
 - Adhesió al protocol de menjadors escolars del Consell Comarcal, assegurant-ne la complementarietat, en cas que quedin infants no atesos.
 - Donar suport municipal a totes les iniciatives orientades a l'integració d'alumnat amb discapacitats al sistema educatiu ordinari
 - Suport tècnic, material i econòmic, dins les possibilitats pressupostàries, a entitats que atenen infants amb discapacitats (ARANS, Autistes, etc)
- 4. Millorar el Protocol d'Absentisme i fer-ne difusió per sensibilitzar la comunitat educativa.**
 - Participar activament en la comissió d'absentisme escolar i seguiment del protocol per a la prevenció de l'absentisme escolar a la comarca del Bages, basat en la Llei 14/210 de Drets i Oportunitats de la Infància
 - Detecció de casos de menors no escolaritzats i intervenció a través de l'Oficina municipal d'escolarització (OME)

- Seguiment de les famílies amb infants o adolescents absentistes amb l'objectiu de potenciar la seva obligatorietat en el compliment de l'escolarització dels seus fills/es
 - Mantenir activa l'OME durant el curs escolar per tal d'assegurar l'escolarització dels infants nouvinguts durant el curs (matrícula viva)
- 5. Articular la interrelació de les escoles i el conjunt d'agents i dinàmiques educatives al territori. Treballar amb la comunitat educativa a partir del triangle escola-família-infant.**
- Suport, formació i col·laboració amb les AMPES
 - Mantenir reunions amb tots els centres educatius per tal d'informar i coordinar actuacions a nivell de ciutat
 - Mantenir dinàmic el Consell Municipal Escolar, com plataforma de debat i consens de la comunitat educativa de la Ciutat
 - Impulsar i donar suport a iniciatives conjuntes escola-família
 - Participació activa municipal a tots els consells escolars dels centres educatius
- 6. Afavorir la informació i d'accés dels infants i joves a recursos que afavoreixen el seu desenvolupament acadèmic i personal, i apropar l'oferta als centres educatius**
- Mantenir l'oferta municipal d'ensenyament artístics, impulsant programes que apropin la creació artística a l'entorn educatiu.
 - Impuls de l'Oficina Jove.
 - Ampliar el projecte PIDCES (Informació als centres de secundària) a tots els centres de la ciutat
 - Continuar fomentant el "Projecte Corresponsals" per tal de mantenir unes bones vies de comunicació amb els adolescents i joves.
 - Projecte d'intervenció socioeducativa en medi obert orientat de forma prioritària a adolescents i joves immigrants : Espai Jove
 - Fira de l'estudiant
 - Mantenir i ampliar, en el possible, els projectes per promoure l'èxit escolar i la transició escola-treball (Laboràlia)
 - Projectes que afavoreixin l'accés dels infants i joves a serveis culturals : " Platea Jove " " Fem Dansa " , " Fem òpera " , etc .

OBJECTIU GENERAL 2:

Desenvolupar programes preventius i de detecció precoç per a la promoció de la salut, els hàbits i els estils de vida saludables, tenint en compte especialment els aspectes de desenvolupa

- 1. Generar actuacions de foment de conductes saludables en la infància i adolescència de la nostra ciutat.**
- Projecte " Pamboli " , de foment d'hàbits saludables a les escoles
 - Control i supervisió dels menús dels menjadors escolars
 - Prevenció de la càries dental en els escolars
 - Tallers de formació d'hàbits de vida saludables : Higiene i primers auxilis.
 - Programa de detecció precoç en salut adreçat a escoles de primària, en col·laboració amb la Clínica Universitària de Manresa
 - Accions de sensibilització del programa de civisme adreçada a les escoles

- Programa de prevenció de drogodependències en adolescents i actuacions específiques adreçades a ells, en el marc del programa “Nits de Qualitat”

2. Desenvolupar programes per a la prevenció i l’abordatge de les conductes violentes i de risc.

- Programa de prevenció de relacions abusives en la parella a secundària
- Elaborar una guia per a la detecció i l’actuació en situacions de violència masclista que afecten a infants i adolescents
- Projectes de grup amb objectius socioeducatius i de prevenció de conductes de risc en el marc dels serveis socials bàsics.
- Programa de mesures alternatives a la sanció administrativa per la tinença o consum de drogues
- Mantenir el Consell Municipal de Drogues i la comissió tècnica de drogues, com a forma de treball en xarxa.
- Campanya de prevenció del consum d’alcohol en adolescents: “ No et beguis la festa, viu-la ! “
- Formació a professionals sobre conductes violentes i de risc en infants i adolescents
- Participació activa en el protocol per a la prevenció i la intervenció en situacions de maltractaments a la infància i l’adolescència a la comarca del Bages

OBJECTIU GENERAL 3:

Promoure i incentivar el desenvolupament de l’infant i adolescent a través del lleure i l’oci, com a espai socioeducatiu privilegiat de socialització i creació.

1. Continuar potenciant el desenvolupament d’espais i equipaments socioeducatius de lleure i complementació escolar, com a forma de compensar deficiències, afavorir la igualtat d’oportunitats, la convivència i la cohesió social als barris.

- Continuar, garantir i reforçar l’atenció socioeducativa que es realitza des de serveis social, reforçant el paper dels educadors socials com a figures claus de referència pels infants i adolescents.
- Mantenir la xarxa de centres oberts municipals i impulsar un nou centre obert a la zona nord, quan la situació econòmica ho permeti.
- Mantenir un programa d’activitats de lleure i esportives obertes a la ciutat
- Carta d’ajuts a les entitats d’esplai de la ciutat i suport a la formació de monitors i directors d’esplai
- Col·laboració amb l’oferta lúdica existent a la ciutat oberta que es realitzi en espais públics : Setmana des jocs al carrer, Moguda Parc de l’Agulla, etc.

2. Reforçar i obrir noves línies d’oferta de recursos i equipaments informatius, socioeducatius i de lleure associatiu incorporant-hi la franja adolescent (12-16 anys).

- Mantenir el centre del servei de caràcter preventiu d’atenció a l’adolescència i joventut : Casal de Joves la Kampana
- Posar en marxa servei d’assessories especialitzades en temes de salut i lleure orientades a adolescents en el marc de l’Oficina Jove

- 3. Millorar la coordinació dels serveis i actuacions socioeducatives territorials (acció socioeducativa dels centres de serveis socials, centres oberts, centres i equipaments de lleure, escoles i activitats extraescolars, etc).**
- Creació d'una taula sectorial amb representació de les entitats que donen serveis a infants (plans de desenvolupament, esplais, centres educatius, educadors socials, centres oberts ...) amb l'objectiu de poder conèixer-se i fer valoració conjunta del Pla una vegada a l'any.
 - Treball de la comissió d'infància en el marc del Consell de Serveis Socials.

OBJECTIU GENERAL 4:

Promoure i incentivar el desenvolupament de l'infant a partir de les activitats culturals i esportives que ajudin en el seu creixement personal.

- 1. Promoure l'esport educatiu i de base i l'activitat física com hàbit de vida saludable i prevenció del sedentarisme i l'obesitat-**
- Incentivar ajuts als clubs esportius per tal de promoure l'esport de base, assegurant la no discriminació per raons econòmiques
 - Potenciar l'esport escolar, i possibilitat a través de l'escola que tots els infants coneguin els recursos esportius de la Ciutat.
 - Impulsar i ampliar projectes esportius que tenen com a finalitat reforçar hàbits, normes i valors que ajudin a desenvolupar la personalitat de superació personal i treball en equip a infants i adolescents.
- 2. Promoure l'accés a la cultura de tots els infants i adolescents**
- Impulsar i recolzar programes que apropin la creació artística i cultural a l'entorn educatiu : un llibre Nou, Concurs de Punts de llibres, ...
 - Potenciar activitats pedagògiques pel coneixement i participació en la cultura popular i tradicional: Fira de la Mediterrània
 - Donar suport a projectes d'accés, a través de l'escola, a l'oferta cultural i artística : Anem al Teatre, Tallers de Teatre als Instituts, Música a les escoles

Línia estratègica 4.
Infància vulnerable i exclusió social
exclusió social dels infants i adolescents i les seves famílies.

Millorar la detecció, l'atenció, el suport i el tractament d'aquelles situacions de més vulnerabilitat i

OBJECTIU GENERAL 1:

Identificar i actuar en famílies amb infants que presentin una situació de necessitats bàsiques no cobertes i/o en situacions d'exclusió social, promovent mesures d'atenció, prevenció, detecció i tractament a fi de disminuir la situació de vulnerabilitat

- 1. Reforçar l'atenció d'aquelles famílies que s'atenen als serveis socials amb manca de necessitats bàsiques, insuficiència d'ingressos, problemes residencials i situacions de manca de benestar.**
 - Prioritzar les famílies amb menors a l'hora d'aplicar el Programa d'ajudes individualitzades
 - Atenció i seguiment a les famílies amb menors que presenten una situació d'intrahabitatge, treballant en el marc del Programa d'habitatge per aconseguir ampliar la capacitat de resposta a les seves necessitats.
 - Prioritzar des del SSIF les persones ateses pels serveis socials bàsics
 - Desenvolupar tallers de capacitació en la cura dels seus fills a famílies en risc d'exclusió social . Centres Oberts, SSIF, EBAS, etc
 - Intensificar les coordinacions i el treball en xarxa amb les entitats i institucions que treballen amb infància, amb l'objectiu de coordinar esforços (Comissió d'Infància del Consell Municipal de serveis socials, Iniciatives com Solidafesta...)

- 2. Promoure projectes d'atenció social preventiva que contribueixin a prevenir els factors de cronificació de la pobresa infantil.**
 - Mantenir sistema de beques a l'oferta educativa municipal que asseguri l'accés igualitari de les famílies : Escola Bressol, Conservatori de Música, Escola d'Art.
 - Continuïtat del Programa d'ajuts escolars
 - Continuïtat en la col·laboració en el Programa de Beques de Menjador que porta a terme el Consell Comarcal.
 - Dissenyar i posar en marxa l'Observatori de la Infància, que ens permeti coordinar i analitzar amb detall les necessitats dels infants detectades a Manresa

- 3. Promoure l'atenció als nois i les noies immigrants sense referents familiars que resideixen a la nostra ciutat i facilitar la seva inclusió social.**
 - Continuïtat del Projecte educatiu en medi obert "Espai Jove"
 - Posta en marxa i impuls del projecte " Acompanya'm " de suport a adolescents i joves immigrants sense xarxa social ni familiars de referència.

OBJECTIU GENERAL 2:

Prevenió de conductes de risc i resolució de conflictes d'adolescents i joves en l'espai públic, com a lloc de socialització i que permet una acció socioeducativa propera i preventiva.

- 1. Enfortir la intervenció socioeducativa en el medi obert, en el marc dels serveis socials bàsics, adreçada als adolescents i joves i al seu entorn relacional més immediat per tal de millorar les condicions de socialització i qualitat de vida d'aquests.**
 - Mantenir el Projecte “ Joves Nucli Antic “ (JNA) com a eina socioeducativa de prevenció en medi obert i a través de l'esport, i a ser possible ampliar-ho.
 - Desenvolupar projectes d'intervenció sòcio-comunitària experimentals des dels serveis socials bàsics amb les entitats del territori.

- 2. Prioritzar la gestió dels conflictes de l'àmbit social a l'espai públic amb una intervenció intensiva per a la restitució de les condicions de convivència.**
 - Realitzar des dels serveis socials bàsics accions pedagògiques pel foment del civisme.
 - Continuitat del Projecte “Civisme i Compromís” d'alternativa socioeducativa a les mesures alternatives a les sancions administratives per incompliment de l'ordenança de civisme
 - Continuitat del projecte de mediació comunitària “ Enllaç “

OBJECTIU GENERAL 3:

Prevenir, detectar i abordar situacions de famílies amb patrons de relació de violència intrafamiliar i atendre els infants que viuen situacions de violència masclista prevenint la cronificació i estancament de les situacions.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- 1. Promoure el bon tracte a la infància i prevenir el maltractament infantil.**
 - Fer una campanya de difusió per donar a conèixer el telèfon d'Infància Respon.
 - Elaborar un catàleg de bon tracte al menor orientat a tots els professionals que intervenen en el seu benestar.

- 2. Continuar treballant en l'atenció i la intervenció dels serveis socials en casos de violència masclista.**
 - Prioritzar l'atenció individual i/o grupal a dones mares víctimes de violència masclista.
 - Mantenir i millorar l'Alberg municipal per a dones i els seus fills/es víctimes de violència masclista.
 - Potenciar el projecte de voluntariat d'acompanyament a dones i els seus fills/es que estan a l'Alberg Municipal per a casos de violència.

3. Formar als professionals en la prevenció, detecció i atenció per a noies adolescents que viuen situacions de relacions abusives de parella o altres manifestacions de violència masclista.

- Formació per als professionals dins del pla propi de l'Ajuntament o acollint-nos a la oferta formativa de la Diputació de Barcelona.

5. SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

5.1. SEGUIMENT DEL PLA

El Pla Local d'Infància i Adolescència de Manresa integra diversos òrgans i eines de seguiment i avaluació, alguns dels quals s'han establert durant el procés de participació de l'elaboració de la diagnosi del Pla i altres s'han de crear en el moment de l'aprovació del PLIA.

La secció de serveis socials de l'Ajuntament de Manresa li correspon dirigir i coordinar les actuacions necessàries per l'elaboració i aprovació del Pla, així com ser l'impulsor de fomentar actuacions transversals per promoure el benestar de la infància i adolescència de la nostra ciutat. També li correspon executar el seguiment i l'avaluació del Pla.

Per promoure el desenvolupament de les funcions d'execució, seguiment i avaluació del PLIA, l'Ajuntament de Manresa crearà, en el plaç de tres mesos a partir de la seva aprovació, una Comissió d'Infància Municipal. A la vegada, per tal de poder realitzar una avaluació externa amb els agents del territori que treballen en l'àmbit d'infància es va crear en el moment de l'elaboració de la diagnosi una Comissió d'Infància que pertany del Consell Municipal de Serveis socials.

5.2. ÒRGANS DE SEGUIMENT

5.2.1. Comissió d'Infància Municipal

Membres participants:

La comissió serà liderada per la Regidora de serveis socials de l'Ajuntament de Manresa.

Formaran part de la Comissió:

- Cultura
- Ensenyament
- Esports
- Acollida
- Joventut
- Medi Ambient
- Participació ciutadana
- Sanitat
- Seguretat ciutadana
- Cooperació
- Urbanisme
- Serveis socials

La comissió podrà convidar a altres regidories si es considera oportú.

Objectius:

- Seguiment de les actuacions incloses al Pla d'Infància, i concreció de la seva execució (detall de les actuacions, calendari i pressupost de cada una d'elles)
- Impulsar accions conjuntes dins el marc del Pla d'Infància.
- Avaluar l'impacte de les actuacions.
- Prioritzar línees de treball segons el context social de la ciutat.

5.2.2. Comissió d'Infància del Consell Municipal de serveis socials.

Membres participants:

La comissió serà liderada per la Regidora de serveis socials de l'Ajuntament de Manresa.

- Institut Català de la Salut.
- Fundació Althaia
- Centre d'Estimulació i Atenció Precoç del Bages. CDIAPB
- Fundació Cots.
- Servei d'Atenció Infància i Adolescència. SAIA.
- Servei Català de la Salut.
- Creu Roja.
- Departament d'Ensenyament.
- Ajuntament de Manresa
- Fundació AMPANS
- Partits polítics governants.

Aquesta comissió es podrà ampliar amb entitats i institucions que treballin en l'àmbit de la infància i adolescència.

Objectius:

- Millorar el coneixement de l'activitat pròpia de cada entitat per cada entitat per facilitar la coordinació entre l'Ajuntament i les entitats, i entre les pròpies entitats.
- Validar el diagnòstic previ a l'elaboració del Pla d'acció.
- Validar i fer aportacions al PLIA.
- Aportar informació sobre la situació de la infància per tenir una diagnosi permanent compartida com a ciutat.

Indicadors d'avaluació dels òrgans de seguiment del Pla:

Les dues Comissions de seguiment s'avaluaran anualment tenint en compte els següents indicadors:

- Indicadors quantitius:
 - Nombre de reunions anuals convocades.
 - Nombre de persones participants en les reunions.
 - Percentatge d'assistència a les reunions de les persones convocades.
 - Nombre d'accions realitzades i participació de regidories en cada una d'elles
 - Nombre de participants en les accions
- Indicadors qualitius:
 - Nivell de satisfacció de les persones participants.
 - Nivell de participació de les persones participants (permanència en les accions)
 - Valoració de la utilitat de les reunions de les Comissions.

5.3. L'AVALUACIÓ DEL PLA

Els objectius que persegueix l'avaluació del PLIA de la ciutat de Manresa són:

- Conèixer el procés de desenvolupament del Pla en cada una de les línies estratègiques marcades.
- Comprovar el grau d'execució de les actuacions previstes anualment.
- Verificar l'efectivitat de les actuacions recollides al Pla en relació a la consecució dels objectius marcats i el seu impactes sobre la societat manresana.

El Pla marca el camí a seguir i les actuacions a portar a terme. Cada actuació requerirà de la seva pròpia dinàmica operativa.

La tipologia d'avaluacions que es duran a terme són:

- Avaluació externa.
- Avaluació interna.

5.3.1. L'avaluació externa.

L'avaluació externa serà realitzada per els propis infants i adolescents de la ciutat, agents socials claus, i famílies de la ciutat. Es realitzarà al finaitzar el Pla, aquesta avaluació tindrà com a finalitat analitzar:

- L'acompliment de les actuacions realitzades i dels objectius marcats.
- L'impacta de les actuacions en funció de:
 - L'objectiu que corresponen
 - La satisfacció de les persones o entitats que hi ha participat.
 - La transformació que hagi provocat les diverses actuacions del Pla.
- La metodologia emprada.
- El seguiment i avaluació del propi Pla.
- El cost de les actuacions realitzades.

Aquests paràmetres, purament descriptius, s'hauran de relacionar entre ells i ens han de servir per fer una valoració en profunditat de:

1. Els canvis i resultats aconseguits.
2. La percepció de la ciutadania en relació al Pla.
3. La satisfacció dels propis infants i adolescents.
4. Els reptes als quals no s'han donat resposta.

Les tècniques a utilitzar en aquest tipus d'avaluació seran:

- entrevistes amb profunditat a informadors clau.
- Enquesta a la població infantil i adolescent.
- Taules d'experts d'infància i adolescència.
- Enquesta a una mostra de la població en general de Manresa.

La fase d'avaluació es començarà a treballar l'últim trimestre de 2016 –preparació de materials, selecció de mostreig,...- i es realitzarà durant el primer semestre de 2017. es redactarà un informe d'avaluació del Pla, del qual es donarà compte a la corporació municipal i a la població en general.

5.3.2. L'avaluació interna

Anualment s'avaluaran els objectius del Pla, per tant és una avaluació continua i final. Per a realitzar-ho es tindrà en compte:

- Taula d'indicadors en relació als objectius marcats durant l'any: Mesuraran el grau d'acompliment de les accions, la població participant (diverses edats i quantitat), la valoració i satisfacció dels usuaris, valoració dels agents implicats al Pla, el pressupost i els recursos destinats.
- Memòries de les regidories implicades a la Comissió Municipal d'Infància.
- Memòries dels agents participants de la Comissió d'Infància del Consell Municipal de serveis socials.
- Enquestes d'avaluació realitzades als infants participants.
- Nombre de queixes i suggeriments rebuts, presencialment, telefònicament o a través de la xarxa.
- Grau d'acompliment de les coordinacions i acords realitzats en torn el Pla amb entitats o institucions del territori.

Aquesta avaluació es realitzarà durant el primer trimestre de l'any següent que s'hagi acabat l'execució anual del Pla, i té una dimensió orientativa de cara a re definir els objectius i les actuacions de l'any en curs. S'elaborarà un document intern, a disposició de les entitats i de qui ho demani.